

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Uredbe za ozdravljenje našega gospodarstva

Novе uredbe se nanašajo na ureditev denarništva, kar je prvi pogoj za uspešno obnovo gospodarskega življenja

V ponedeljek so izšle v «Službenih novinah» uredbe o ureditvi kreditnih odnošajev v državi, ki jih je napovedal ministrski predsednik gospod dr. Milan Sršič že v svojem velikem razložitvenem govoru pred poslanskim klubom JNS. Uredbe se nanašajo na zaščito denarnih zavodov in njihovih upnikov (vlagateljv), na določanje meje obrestne mere, na znižanje upravnih stroškov denarnih zavodov in drugih gospodarskih podjetij in na zaščito kreditnega združništva. V zvezi z že izdanimi uredbama o ureditvi kmečkih dolgov in o javnih delih za omiljenje brezposelnosti predstavljajo te uredbe okvir velikopoteznega gospodarskega načrta, ki ga je sestavila vlada po dolgotrajnem preučevanju vseh nujnih gospodarskih vprašanj, ki so se pojavila tudi pri nas kot posledica splošne svetovne gospodarske stiske. Na osnovi teh uredb, ki predstavljajo začetek za ozdravljenje gospodarskih razmer v državi, bo vlada izdala še nadaljnje ukrepe, ki se bodo v teku časa pri praktičnem izvajanju izdanih ukrepov še pokazali za potrebne. Ozdravljenje denarnih odnošajev je najvažnejše vprašanje, na katerem sloni celotna obnova gospodarskega življenja. Izdani ukrepi vlade bodo brez dvoma v veliki meri obnovili zaupanje v naše denarne ustanove, kar je glavni pogoj za ozdravljenje vsega gospodarstva. Znižanje upravnih stroškov, poostritev odgovornosti nasproti vlagateljem in določanje meje obrestni meri za posojila in vloge so važni činitelji v sklopu vsega velikega vprašanja. Zedanes lahko rečemo, da so vse te uredbe kakor tudi doslej izdani ukrepi naleteli v vseh gospodarskih vrstah in tudi v široki javnosti na splošno odobravanje. Vlada more upravičeno računati na sodelovanje in podporo vsega prebivalstva pri svojih velikih naporih za omiljenje stiske in ozdravljenje splošnih gospodarskih razmer. Z objavo v «Službenih Novinah» so vse te uredbe že stopile v veljavo.

Prva je uredba

o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov.

Uredba je obširna in šteje 61 členov. Po tej uredbi morajo v jedru nezdravi denarni zavodi prenehati s poslovanjem, a drugim se s primernimi ukrepi omogoči povratek v redno poslovanje. Vsak denarni zavod, kateremu je bila dovoljena odložitev plačil po členu 5. zakona o kmečki zaščiti ali kateri je izkoristil uredbu o ureditvi izplačevanja vlog, je dolžan, da v treh mesecih od časa, ko stopi v veljavo ta uredba, predloži ministru za trgovino in industrijo prošnjo: da se mu odobri odložitev plačil ali da se mu odobri ozdravljenje ali pa da se mu odobri izvenkonkurzno prenehanje poslovanja. Sledijo podrobnosti, kako se to napravi. Glede ozdravljenja omenjamo, da minister za trgovino in industrijo lahko dovoli zavodu, ki je ostal kljub odpisu delniške glavnice (po določbah te uredbi) pasiven in katerega ohranitev zahtevajo važne koristi, da del starih terjatev svojih upnikov iz-

premeni v delnice ali deleže. Od pretvoritve terjatev v delnice so izvzete terjatve do 10.000 Din, potem terjatve Narodne banke, Pošne hranilnice in Državne hipotekarne banke, terjatve javnopravnih teles in vse javne datjave. Minister za trgovino in industrijo lahko postavi komisarja zavodu, ki mu je bilo odobreno izvenkonkurzno prenehanje poslovanja. Po tej uredbi so dalje zelo poostrene kazni za slabe upravnike. Največja kazen je do 200.000 Din.

Zaščita denarnih gospodarskih zadrug in združnih zvez

je urejena z drugo uredbu, ki je prav tako že stopila v veljavo.

Denarnim in drugim gospodarskim zadrugam, ki sprejemajo hranilne vloge, kakor tudi njihovim združnim zvezam, se lahko odobri zaščita po določbah gornje uredbi o zaščiti denarnih zavodov in deleže (delnice) in odpisa deležev v primeru odgoditve plačil ali poizkusa ozdravljenja, če so zaradi odgoditve plačil, odobrene po obstoječih predpisih njihovim dolžnikom, prišle v nemožnost, da bi redno izvrševale svoje obveznosti nasproti upnikom.

Navajamo nekatere izpremembe nasproti prvi uredbi. Odloke, ki jih po predpisih uredbi o zaščiti denarnih zavodov izdaja minister za trgovino in industrijo, bo izdajal glede zadrug in njihovih zvez minister za kmetijstvo. Proti njegovim odločitvam ni pritožbe na državni svet. Za preglede, določene v predpisih omenjene uredbi, bo minister za kmetijstvo v prvi vrsti določil revizorje združnih zvez. Pregleda ni treba vršiti komisijsko. Stroški za pregled v zvezi s prošnjami za zaščitne ukrepe se krijejo iz sklada za te preglede, ki se bo v to svrhu osnoval. V ta sklad bodo vse zadruge, ki sprejemajo hranilne vloge, in združne zveze plačevale prispevek, katerega višino bo določil minister za kmetijstvo. Prispevek ne more biti večji kakor en odstotek vplačanih deležev in rezervnih skladov, izkazanih v letni bilanci vsake zadruge, odnosno zveze. Podrobnejše določbe o tem skladu bo izdal minister za kmetijstvo.

Kjer je v prvi uredbi določeno zasliševanje bančnega posvetovalnega odbora, bo v primerih, kadar gre za zadruge, zaslišana Glavna združna zveza kraljevine Jugoslavije, odnosno Državna zveza zadrug za kmetijski kredit, če je zadruge pri njej včlanjena.

Prošnje za odobritev zaščite se predlagajo ministru za kmetijstvo, in sicer: 1.) zadruge, ako je včlanjena pri kakih zvez, ki vrši revizijo, preko te zveze; če ni včlanjena v nobeni zvezi, pa preko Glavne združne zveze kraljevine Jugoslavije; 2.) združna zveza, ako je včlanjena v Glavni združni zvezi kraljevine Jugoslavije, preko te zveze, v nasprotnem primeru pa neposredno ministru za kmetijstvo.

Izvenkonkurzno prenehanje zadruge lahko poveri minister za kmetijstvo tudi združni zvezi,

pri kateri je zadruge včlanjena. Obveznosti združnikov nasproti zadrugi, odnosno združnim zvezam v pogledu jamstva bodo likvidatorji uveljavili po predpisih, ki veljajo na sedežu zadruge (združne zveze) za uveljavljanje jamstva v konkurzu zadruge (združne zveze). Likvidatorji zavzemajo v tem pogledu položaj upravitelja konkurzne mase.

Jamstvo združnikov, ki po uveljavljanju te uredbi prenehajo biti člani zadruge, se podaljša preko zakonitega roka na pet let, če v pravilih samih ni določen daljši rok. V kolikor petletni rok presega zakoniti, odnosno po pravilih določeni rok, se neomejeno jamstvo pretvori v omejeno jamstvo, in to v višini desetkratnega iznosa deleža. Iznos jamstva ne more biti v nobenem primeru manjši kakor 1000 Din. Dokler traja jamstvo, ne more bivši združnik zahtevati izplačila združne vloge niti izplačila obresti niti onega dela letnega bilančnega viška (dobička), ki bi mu sicer pripadal po pravilih.

Združna zveza lahko po sklepu občnega zbora ustanovi sklad za ozdravljenje (sanacijski fond). V to svrhu lahko od vsake včlanjene zadruge pobira do deset odstotkov letnega čistega dobička, poleg tega pa lahko pobere enkratni prispevek v višini do deset odstotkov rezervnega sklada vsake včlanjene organizacije, izkazanega v zadnji letni bilanci. Ta sklad se uporablja po sklepu občnega zbora združne zveze.

Kazenska določila prve uredbi se nanašajo tudi na zadruge in njihove zveze.

Minister za kmetijstvo se pooblašča, da v sporazumu z resornimi ministri izda vse potrebne pravilnike za izvajanje te uredbi. Minister pravde se pooblašča, da v sporazumu s pristojnimi ministri daje izvršna tolmačenja o predpisih te uredbi.

Prav važna je dalje uredba

o določitvi meje obrestni meri.

Po tej uredbi morajo denarni zavodi na področju vsake banovine v roku meseca dni po uveljavljanju te uredbi določiti najvišjo obrestno mero za posojeni denar. Najvišja obrestna mera, ki bo določena za vsako banovino posebej, sme znašati za posojila največ pet odstotkov nad eskomptno mero Narodne banke (torej $5 + 7 = 12,5\%$), za vloge pa en odstotek pod eskomptno obrestno mero Narodne banke (torej $6,5\%$). Ti ukrepi glede obrestne mere veljajo tudi za osebe, ki dajejo posojila. Kazni za prestopke so zaporne in denarne. Najvišja denarna kazen je 50.000 Din.

Nadaljnja uredba se nanaša na

znižanje upravnih stroškov pri denarnih zavodih pod zaščito.

Minister za trgovino in industrijo bo vsakemu tekemu zavodu določil višino upravnih stroškov. Uredba omogoča novo ureditev plač nameščenecv pri zaščitenih zavodih, navaja, v kaki izmeri se plače znižajo in skrajša odpovedni rok.

Zadnja je uredba

o znižanju upravnih stroškov pri gospodarskih podjetjih.

Uredba omogoča znižanje plač ramesčenstvu. V kolikor gre za nižje nameščenecv, je izprememba sedanjega stanja po tej uredbi mogoča samo na podstavi izreka posebnega razsodišča.

Kako bomo pridelali več živeža

Nedavno smo ugotovili, da pridelava naš slovenski kmet premalo živil za lastno porabo, kaj šele za druge sloje naše banovine. Da smo imeli prav, ko smo zahtevali povečanje naše kmetijske proizvodnje, nam pričajo številna pisma, ki smo jih prejeli od kmetov. Ravveseljivo je, da hočejo tudi nekateri naši občinski odbori takoj prijeti delo za povečanje kmetijskih pridelkov. Prav vse hvale vredna je ta delavnost v občinah, ki so prešle v roke Jugoslovanske nacionalne stranke, saj nam kaže prav očitno, da je naša stranka živo povezana z narodom in da se z resno voljo trudi, kako bi povečala blagostanje v naši deželi. Zato hočemo v nastopnem dati nekaj nasvetov za povečanje kmetijske proizvodnje, ki naj bodo nekeke smernice našim podeželskim občinskim odborom, kako naj se lotijo tako važne naloge, kakor je povzdiga kmetijstva.

Kakršno seme, takšen pridelek. To ve vsak kmet in mu v polju meri prireditelj tudi znanstvena izkušnja. Prav zato se trudijo strokovnjaki po vsem svetu, da bi izboljšali semensko blago, ker le dobro seme da več in boljši pridelek. Tudi naša država skrbi v izdatni meri za boljše seme, zato imamo po vsej državi državne semenogojске zavode.

Za našo banovino je tak zavod v Beltincih v Prekmurju. Zadnja leta je razposlal ta zavod po banovini po prav mizernih cenah že mnogo semen, ki je vrsto za polovico boljše pridelke od dosedanjega domačega semena.

Toda kaj opažajo kmetje na pridelkih? Da upade pridelek prav znatno v tretjem letu, čeprav je še boljši po kakovosti in tudi po množini. Nekateri smatrajo to za slabo znamenje in govorijo maledužno, češ, da je vse prevara. Nimajo prav, ker je slabo padanje povsem naravno in nastopi pri vsakem oplemenitenem semenu. To padanje nas ne sme plašiti pred nabavo takšnega semena, temveč baš nasprotno: gledati moramo, kako se izogniti tej nevarnosti.

Če je padanje rodovitnosti naraven pojav, bo težavno kaj ukreniti proti njemu, si morda mislite. Pa vendar se ga lahko ubrammo, in sicer na nekaj enostaven način, kakor delajo naši naprednejši kmetje po svetu že dolga leta. Preden upade moč oplemenitenega semena dobijo od semenogojskega zavoda novo, prajanje leto oplemeni-

teno seme. Ko tako ravnajo vsako drugo leto, imajo stalno za polovico večji pridelek. Lahko počenjajo tako kmetje v naprednejših državah, kjer so pogoste državne in tudi zasebne semenogojске postaje. Pri nas imamo za vso banovino le eno in je zato jasno, da bi ne mogla pri takem obsegu potreb vršiti svoje naloge.

Kako bomo pa vendar spravili našemu kmetu oplemenitenemu semensko blago v roke? Tu se pa prične delo naših občinskih odborov. Vsaka občina vzame v najem ustrezajočo orala njiv; morda celo vsaka vas za svoje vaščane. Po sreskem kmetijskem referentu naroči občina iz Beltincev po-

trebno količino žlahtnega semena, ki ga poseje na teh njivah. Sejati se mora na vsak način s strojem, da se dado te njive okopavati in čistiti od zeli ter obsuti, kakor se to vrši pri kitajskem načinu pridelovanja žita. Drugo leto proda občina ta že napel žlahtni pridelek občanom in krije svoje stroške. Pred prodajo se mora vse seme razkužiti, ker je to cenejše in zanesljivejše kakor pri posamezniku, kjer ni za to ne volje ne priprav.

Tako bo občina zalagala vsako leto svoje občane z zdravim, zelo donosnim semenom in bo zgledno vršila svojo nalogo za blaginjo svojih občanov. Z zmago Jugoslovanske nacionalne stranke pri občinskih volitvah mora nastopiti nov duh dela v naših občinah. Ne obljube, nego delo je potrebno za blagostanje naroda.

Delavski dom v Ljubljani

Ob navzočnosti ministra dr. Kramerja in mnogih uglednih predstavnikov javnosti je bil v nedeljo otvorjen v Ljubljani moderno urejeni Delavski dom

Pretekla nedelja je bila izseljenska. Ze petič smo se to nedeljo spominjali naših izseljencev, razkropljenih po vsem svetu. Izseljenska nedelja ni mogla biti v Ljubljani lepše počaščena kakor z otvoritvijo doma za tiste, ki se morajo z najžilavejšim trudom boriti za vsakdanji kruh. Na sto tisoče ljudi nam tone v tujini in skrajni čas je bil, da Ljubljana dobi z Delavskim domom viden dokaz svojega socialnega čuvstvanja in skrbi za naše pridne delavce. Primerna pomenu novega Delavskega doma je bila otvoritvena svečanost tako po častni udeležbi predstavnikov kakor tudi po lepih in vsebinsko tehtnih govorih, ki so jih izrekli posamezni govorniki.

Med številnimi adičnimi gosti so bili navzočni: minister g. dr. Albert Kramer, brigadni general g. Antonije Pečić, predsednik borze dela g. dr. Karlin kot zastopnik ministra za socialno politiko in narodno zdravje g. Ivana Puclja kakor tudi v imenu banovine, župan g. dr. Dinko Puc, senatorji gg.: dr. Fran Novak, dr. Gustav Gregorin in dr. Režič, narodni poslanci gg.: Rasto Pustošlemšek, Hajdinjak in Komar in številni drugi zastopniki.

Ko je stolni kanonik g. dr. Klinar blagoslovil novo stavbo, je izpregovoril predsednik okrožnega

urada za zavarovanje delavcev g. Ivan Tavčar, ki je dejal med drugim:

S postavitvijo Delavskega doma je ponovno dokazala mestna občina ljubljanska veliko razumevanje za sodobna socialna vprašanja. Občina je osnovna edinica države. Prva je poklicana, da rešuje vprašanja, ki so življenjskega pomena za ljudstvo. Tam, kjer je gorje največje, je občina najprej dolžna priskočiti na pomoč. Ni pa dovolj, da deli le trenutne podpore, kolikor le more, mora izvrševati svoje socialno poslanstvo v ustanovah, ki so trajne. Srečni smo, da je v tem pogledu ljubljanska mestna občina vodilna v državi, saj ima izmed vseh mestnih občin sorazmerno največji socialnopolitični proračun (pet in pol milijona dinarjev), iz katerega vzdržuje urejeno skrbstvo za stare, za nezmožne za delo, za brezposelne občane in skrbstvo za mladinu. Kar je tudi važno, občina je vložila zadnjih pet let za javna dela preko 160 milijonov dinarjev in s tem preskrbela zopet tisočim delavcem zaslužek in kruh.

Delavski dom je eno najnovejših občinskih socialnih del, namenjeno delavcem in nameščenim, predvsem onim, katerim ni dano, da bi živeli v zatočišču družinskega življenja. Delavski

Gustav Strniša:

Zadnji rokovnjač

Biriči so ga nekaj časa zasledovali. Ker niso niti vedeli, ali so ga sploh ranili, so opustili zasledovanje. Nekaj časa so se posvetovali z oglarjem, ki je medtem prišel. Počasi so se nato odpravili nazaj proti Kranju.

Cigan je bežal in bežal. Čutil je, da mu pojemajo moči, a napenjal je vso svojo silo in hotel uteči, samo uteči in se rešiti. Zdaj ni bil več ne razbojnik ne morilec, zdaj je bil samo pregnanec, ki hoče ostati živ in svoboden.

Anica je medtem trepetala v svoji sobici in prosila Boga, naj reši tega izgubljenega človeka in ga privede na pravo pot. Uboga sirota pač ni mogla verjeti, da je Brajdič že zdavnaj zšel tako globoko, da se ne more več rešiti in da je propalica, ki sploh ni vreden, da še živi.

Prav tedaj, ko je bežal po hosti cigan Brajdič, je šel po stezi medvedar Groga, ki je bil namenjen k hčerki v Stražišče. Na poti je srečal biriče. Nekateri so ga že dalje časa poznali kot medvedarja. Mirno so hiteli mimo njega. Zadnji ga je za časek ustavil in ga vprašal, ali je kje videl cigana.

Groga je vprašal, kaj se je zgodilo, in zgovorni birič mu je vse povedal.

«Tako, spet je najbrže premotil mlado dekle. Čudne ste ženske, da morete verjeti takemu nepridipravu!» si je rekel in zavil globlje v gozd.

Ko je prišel medvedar na prijazno ravnico, je sklenil prenočevati na prostem. V bližini je videl oglarsko kočo. Misli je že iti tja, pa se je premislil. Mirno se je vlegel poleg medveda in kmalu ga je objel spanec.

Groga je bil zdrav človek in zaspal je globoko. A vsaka najmanjša reč ga je takoj predrnila. To je pridobil s tem, ker je vedno prenočeval na prostem.

Ko je zdaj nekaj časa mirno počival, je nenadno začul divji krik:

«Gori!»

Skočil je kvišku in videl, da res gori oglarska kočica. Planil je proti nji.

Tedaj mu je nekdo prestrigel pot. Bil je stari oglar, ki ga je resno vprašal, kaj hoče.

«Gasiti bom pomagal, saj ste sami kričali, da gori, ali ne?»

«Ne, kričal je nekdo drugi, a ne, da gori, temveč kričal je, naj ga rešim. Veste, v kočico se je skrivil cigan Brajdič, ki smo ga danes lovili. Dobro sem jo zaklenil. Koče pač ni škoda, saj prenočujem v nji samo, kadar žgem kope. A cigana je obsodila pravica, zbežal je. Božji pravici pa ne uide. Zato naj zgori s kočico vred!»

«Za božjo voljo, ali ste blazni, moramo ga rešiti!» je ugovarjal Groga.

Kočica je hitro gorela. Groga se ni hotel prepirati z oglarjem. Potegnil je medveda s seboj in ga sunil v hrbet. Zival ga je razumela in se je na vso moč vrgla na vrata, da so zaškripala in se prevrnila po tleh.

Oglar je pa divje kričal:

«Pusti hudiča, naj pogine! Šele zdaj vem, da je lazil za mojo hčerko. Misli je, da a n bo odnesel pete, ker ni poznal starega oglarja, ki pozna vsako ped zemlje daleč naokoli. On je obsojen na smrt in un reti mora!»

Groga je hitel v kočico. Na tleh je našel cigana, ki je že pojema. Pograbil ga je in odnesel ven na travo.

Medvedar je skočil k studentu po vodo. Cigan se je kmalu zavedel. Odprl je oči in se bolno nasmehnil:

«Ne bom več dolgo. Preveč krvi mi je odteklo. Nisem se znal brzdati, zato sem prišel tako daleč. Danes so me pa biriči poštevo obstrelili.»

Nekaj časa je molčel in samo mirno gledal Groga. Potem je nadaljeval:

«Poznava se, saj si me ti dal pravici v roke in prav si imel. Toda po življenju ti tedaj nisem streigel, le tvojega medveda sem ti hotel vzeti in ga uporabljati sam. Vem, ti si Veliki Groga, kajne da si?»

Rokovnjač mu je molče prikimal.

Ranjeneč je nadaljeval:

«Ti pač poznaš mojo taščo, staro ciganko Dondo, in njeno hčerko Polono, ki je moja žena. Ti poznaš pota, ki jih hodimo, in boš lahko dospel do Polone, če ne danes, pa jutri.»

«In kaj naj storim?»

«Pozdravi mojo ženo in ji reci, naj mi odpusti. E, mnogo hudega sem ji prizadel. Zdaj je vse končano. Povej pa tudi njeni materi, da me edino

dom je zgrajen s štirimilijonskim brezobrestnim posojilom ljubljanske borze dela. Uprava borze dela zasluži našo najtoplejšo zahvalo. Dolžni smo pa zahvalo in počlo priznanje tudi ministru za socialno politiko in narodno zdravje gosp. Ivanu Puelju in predsedniku centrale borz dela, ki sta odobrila načrte in izplačilo posojila. Občinski svet ljubljanski je sklenil zgraditi delavski dom na seji 27. novembra leta 1931., ko je obenem dal na razpolago dragoceno zemljišče in prevzel vzdrževalne stroške.

V Delavskem domu so nameščeni borza dela, javna kuhinja, dom delavcev in nameščencev in zatočišče za potujoče delavce.

Borza dela ima svoje prostore v visokem pritličju. Pod borzo dela je moderno opremljena javna kuhinja s 120 sedeži. Pri trikratni izmenjavi gostov bo mogoče prehraniti dnevno vsaj 400 oseb. Hrana bo izdatna in poceni. Brezmesno kosilo z juho, dvema prikuhama in kruhom bo na razpolago za tri dinarje, isto kosilo z mesom pa za štiri dinarje. Posamezne jedi se bodo dobile tudi po dva dinarja. Večerje bodo po štiri, tri in dva dinarja. Mestni socialnopolitični urad in borza dela sta odločena, večino podpor nakazovati odslej v obliki nakazil za hrano v Delavskem domu. Kuhinja prične poslovati 10. t. m. — Pod borzo dela je tudi dvorana, v kateri je nameščeno delavsko zatočišče za potujoče delavce z 32 posteljami. V zatočišče sprejeti delavec dobi kopel in prenočišče za pet dinarjev; poleg tega se mu bo očistila obleka nesnage in mrčesa. — V prvem nadstropju je ženski, v drugem in tretjem nadstropju pa moški oddelk z ličnimi sobicami, kopalnicami in umivalnicami. Vseh postelj je 132. Sobe so že vse oddane. Cene sobam so po 150, 110 in 100 dinarjev mesečno s kurjavo, razsvetljavo, snaženjem in posteljnim perilom. Skupaj je v Delavskem domu na razpolago za goste 164 in za strežniško osebje 14 postelj.

Lepi in praktični načrt Delavskega doma je izdelal mestni gradbeni svetnik arhitekt g. inž. Mušič. Za svoje vestno delo ima največje zadoščenje v izredno posrečeni zgradbi Delavskega doma.

Govor g. Ivana Tavčarja je bil sprejet zelo toplo. Takoj nato se je ogledal k besedi župan gospod dr. Dinko Puc, ki se je zahvalil odboru za gradbo doma. Z otvoritvijo Delavskega doma smo dosegli, je nadaljeval g. župan, da se bo pošten delavec lahko preživljal z 270 do 350 Din na

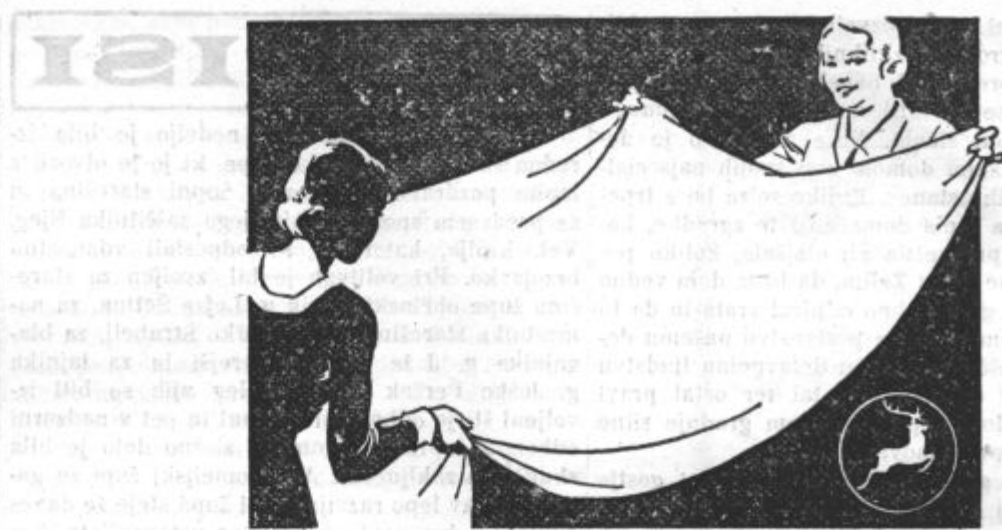
to veseli, da se je zmotila v svojem prerokovanju. Res mi je vrv že bingljala nad glavo in mislil sem na staro Dondo, kako se bo veselila, da je ugenila. Pa me je vendarle usoda še ohranila do danes. Otresel sem se rabljeve vrvi, a zdaj moram navzlic temu umreti.»

Tedaj se je približal stari oglar. Jezno je go-drnjal, ko je videl Grogo, ki se je prijazno po-govarjal s ciganom.

Cigan se mu je nasmehnil:
«Oče, veseli bodite, da me je medvedar rešil. Vse življenje bi imeli slabo vest, ker bi si mislili, da ste me vi umorili, ko ste zažgali kočo. Veste, danes so me biriči pošteno obstreli in kmalu se bom poslovil od tega sveta. Vsega mi je žal in kesam se nad svojim izgubljenim življenjem. Ne bodite kaj jezni name. Hčer imate, ki je pravi angel božji.»

«Ti mi boš govoril o mojem otroku, ti nisi niti vreden, da bi jo omenil, da veš!» je škripal oglar z zobmi in mu žugal, da ga bo premikastil.

Cigan je nadaljeval:
«Morda je bilo to slabo, da je bila moja žena za dve leti starejša od mene. Saj si videl, kako čvrst sem še. No, tudi ona je še dokaj ohranjena. A mene je gnalo drugam. Le govori z mojo ženo, povej ji vse, kako sem preživel zadnje dneve. Ciganka je kakor jaz, a zvesta je kakor zlato. Vem, da je ljubila tvojega brata, vendar se mi ni nikoli izneverila in bila mi je zvesta družica. Povej tudi moji ženi, da je bila moja zadnja ljubezen nedolžna kakor golobica, da se te deklice niti v

Kdor ga pozna, mu ostane zvest!

Že od nekdanj pomaga Schichtovo terpentinovo milo gospodinji temeljito prati in vzdrževati v hiši red in čistoto.

Torej: Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

SCHICHTOVO

TERPENTINOVNO MILO

..ampak
poprej za
namakanje:
Ženska
hvala!

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEKI

mesec, pa bo imel čedno stanovanje, toplo in zdravo hrano. Zahvaljujem se visoki vladi, ki je v teh hudih časih pomagala do zgradbe doma, in prosim ministra g. dr. Kramerja, da ji sporoči mojo zahvalo. Posebej izrekam toplo zahvalo ministru g. Ivanu Puelju, ki je podpiral naše delo.

Mnogo dela in truda je bilo, a zdaj je končano. Ko vidim ta uspeh, je naša prva dolžnost, da se spomnim onega, v katerega zre vse naše prebivalstvo z zaupanjem in vero, da privede ladjo Jugoslavije v varen pristan. Živel kralj Aleksander! S tem proglašam dom za otvorjen!

mislih nisem nikoli dotaknil, saj me je morda res nekoliko rada imela, a niti približati se ji nisem smel, tako boječa je bila.»

Groga je ciganu vse obljubil.
Brajdiču se je pričelo blesti. Govoril je o Ljubljani, o Malki, o vislicah, o Joci in nazadnje o lepi Anici. Šepetal ji je pesem ljubezni in se blaženo smehljaj.

Ko je za trenutek utihnil, je potegnil Grogo za rokav:

«Prosil bi te, da bi šel po duhovna, pa je predaleč, do tedaj bom že pokojnik. Zdi se mi, da bi laže umrl, čeprav nisem imel nikoli vere.»

«Pokesaj se grehov in Bog ti bo milostiv!» mu je svetoval rokovnjač.

Cigan je pričel moliti. Groga ga je pokrižal. Cigan je utihnil.

Groga mu je hotel še nekaj reči v tolažbo. Nagnil se je nad njim in opazil, da je cigan že mrtev.

Drugi dan so cigana Brajdiča odnesli črni oglarji v Besnico, kjer so ga pokopali. Še preden so ga zagrebli, se je oglasila kranjska komisija, ki je ugotovila, da je bil mrtvec res cigan Brajdič, ki je utekel iz zapora. Zdaj počiva že skoro celo stoletje nekje na besniškem pokopališču. O njegovem grobu pač ni več sledu.

Razkrinkan.

Joco je zdaj taval sam po svetu. Včasih se je pridružil ciganom, pa ga je spet zaneslo drugam. Postal je čemerin in nikogar ni maral.

Cigani so ga še vedno radi sprejemali v svoje vrste. Izkušali so ga razvedriti, pa se ni dalo. Vedno žalostnejši je postajal in bali so se, da nazadnje od žalosti ne zbolji in ne umre.

Pa je prišla med cigansko tolpo s Hrvaškega mlada ciganka Jelka, ki je Joco kmalu znala razveseliti. Vzel jo je za ženo in postal boljše volje.

Ciganka Jelka je bila sestra nesrečnega Brajdiča. Ko je izvedela, kako je bilo z Grogo, si je dejala:

«Danes meni, jutri tebit Ti si najbolj pomagal, da so dobila mojega brata oblastva v roke. Zdaj bom pa pomagala jaz tebi.»

Ko so taborili cigani nekje na Dolenjskem, je šla drzno na sodišče in rekla sodniku:

«Jaz poznam skrivnost tistega rokovnjača Groge. Dedec je še vedno živ. Če hočete, ga lahko kmalu dobite v roke.»

Sodnik jo je začuden pogledal:

«Ali se hočeš nad njim maščevati ali se pa iz nas norčuješ. Zakaj ga vendar hočeš naznaniti? Mož je utihnil, kakor bi ne bil več med živimi. Najbrže se je že poboljšal in postal dostojen človek, če ni že umrl. No, pa povej, kaj je z njim. Če je kje v bližini, ga bom dal takoj zgrabit, kajti mnogo starih grehov ima na svoji kosmati vesti!»

«Groga je tisti medvedar, ki hodi po Kranjskem okoli s svojim medvedom. Mojega brata vam je privlekel na sodišče, a njega niste spoznali.»

Vsi navzočni so se odzvali županovemu vzkliku in trikrat gromko vzkliknili: Zivio!

Nato je izpregovoril banski načelnik gospod dr. Karlin in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k tej pomembni stavbi. Naše delavstvo je dobilo s tem krasnim domom eno svojih najsocialnejših modernih ustanov. Koliko solza bo s trpečih oči obrisala topa domačnost te zgradbe, koliko gorja bo preprečila ali olajšala, koliko poguma in tolažbe vtila! Želim, da bi ta dom vedno vsem vrednim gostoljubno odpiral vrata in da bi s tem po svojem visokem poslanstvu našemu delavskemu naraščanju, našemu delavnemu ljudstvu in potujočemu delavstvu postal ter ostal pravi dom solnea, dom napredka, dom gradnje silne države in srečne domovine!

Po govoru g. dr. Karlina so si zbrani gostje ogledali krasni Delavski dom in vse njegove naprave. Zgradba je napravila na vse najboljše vtisk.

Politični pregled

Kakor poročajo iz Pariza, je posvetil dnevnik «Temps» uvodnik

sestanku zastopnikov Male antante

in je ugotovil, da je Mala antanta bolj kakor kdaj prej proti temu, da bi razorožitveno vprašanje reševalo samo vesile brez malih držav.

Preteklo soboto je

prispel v Rim ruski zunanji komisar Litvinov.

Italijani so ga sprejeli z največjo pozornostjo. Litvinov se je potem v nedeljo sestal z Mussolinijem, a v ponedeljek je bil v avdijenci pri italijanskem kralju. Kakor pišejo italijanski listi, sta se Litvinov in Mussolini razgovarjala o mednarodnih političnih vprašanjih, zlasti o takih, ki se tičejo obeh držav. Francoski listi pa trdijo, da sta državnik govornila o tem, kako bi Italija posredovala za zblizanje med Rusijo in Poljsko.

Iz Madrida poročajo, da je

nad vso Španijo proglašeno obsedno stanje.

Točnih poročil o končnih izidih ožjih volitev še ni. Le to se ve, da je bilo v Madridu izvoljenih 13 socialistov in 4 desničarji. Dejstvo je tudi, da so socialisti zelo padli in da so desničarji zelo pridobili na mandatih. Vlada je podala ostavko. Položaj v Španiji je zelo napet, ker groze desničarske stranke s prevratom.

Sodnik je vse zapisal in ciganko odpustil. Ko se je vrnila med svoje ljudi in je Joci povedala, kaj je storila, se je Joco zelo razburil:

«S tvojim bratom sta se poravnala na zadnje uro. Gropa živi zdaj mirno in je dokaj zadovoljen, čeprav mora tavati iz kraja v kraj. Nisi lepo storila, da si šla in ga izdala.»

Jelka je molčala. Bila je uzeljena, a žal ji ni bilo, da je rokovnjača naznanila. Svojemu možu je oporekala, češ, da je pametno ukrenila, ker je s tem pridobila pred gosposko za cigane mnogo ugleda.

Joco se je smejal, da se je valjal po travi:

«V svili in zlatu lahko hodiš, dokler si ciganka, si pač ciganka in nič drugega!»

Gropa je tiste dni doživel veliko nesrečo. Ko je hodil po Gorenjskem, mu je žival med potjo omagala. Komaj je spravil medveda na mehko travo. Ubogi kosmatin je še nekajkrat zahrpel, zagodel in se iztegnil. Njegova pot je bila končana. Služil je zvesto dvema gospodarjema in zdaj je kar na lepem poginil.

Gropa se je zjokal. Kako rad je imel svojega medveda. Kam naj se zdaj obrne brez njega? Res ga zet in hči vedno vabita, naj ostane pri njima v Stražišču, toda kaj, če se danes ali jutri le izve, da je Gropa rokovnjač Veliki Gropa, ki ima z gosposko še velik kup neporavnanih računov.

Otožen in razdvojen je izkopal svojemu zvestemu tovarišu grob.

Res je bil Gropa žalosten, ko je pokopal svojega medveda, a vendar ga je prav medvedova

DOPISI

ČRNOMELJ. Predzadnjo nedeljo je bila izredna skupščina gasilske župe, ki jo je otvoril z lepim pozdravnim govorom župni starešina in se predvsem spomnil najvišjega zaščitnika Njeg. Vel. kralja, kateremu so odposlali vdanostno brzojavko. Pri volitvah je bil izvoljen za starešino župe občinski tajnik g. Lojze Šetina, za namestnika starešine učitelj Jožko Štrubelj, za blagajnika g. Jože Peršak starejši in za tajnika g. Jožko Peršak mlajši. Poleg njih so bili izvoljeni štirje odborniki v župni in pet v nadzorni odbor. Z lepim pozivom na složno delo je bila skupščina zaključena. V črnemeljski župi se gasilstvo prav lepo razvija, kajti župa šteje že danes 19 čet, a dve novi se pravkar ustanovljata, kar je nedvomno velika zasluga črnemeljskega župnega ustanovitelja g. Lojzeta Šetine. Vrli gasilci zaslužijo največje priznanje in vso pohvalo.

DONAČKA GORA. Naša občina je ob priložnosti k občini Rogatcu imenovala šolskega upravitelja g. Antona Stefanžoso za svojega častnega občana v priznanje in zahvalo za trud in nesebično delo za napredek občine in njenih občanov.

MALA NEDELJA. Sokoiska četa je priredila v nedeljo 3. t. m. svečano akademijo v proslavo 15letnice zedinjenja, ki je prav lepo uspela. Kljub temu, da so se spet trgali lepaki in se je rovarilo proti obisku, je bil le-tá lep. Pogrešali smo pa ljudi, ki smo jih zanesljivo pričakovali. Tu ne pomaga noben izgovor, ker je bila vstopnina skrajno znižana. Mrzlo vreme ni zadržalo zunanjih gostov, od Sv. Duha, ki jim gre vsa čast. — Ljudska knjižnica sokolske čete je založena z lepimi knjigami, ki so vsemu občinstvu na razpolago. Prijatelji zanimivih knjig, pristopajte k Ljudski knjižnici sokolske čete!

SV. RUPERT V SLOVENSKIH GORICAH. V nedeljo 26. novembra je naša sokolska četa praznovala proslavo državnega in šolskega praznika v poslopu osnovne šole. Spored je bil precej obsežen. Slavnostni govor je imela sestra Ela Jautova. Ostale točke sporeda so bile: deklamacije, petje, telovadne točke in igrice. Prav dobro je bila podana «Kosovska drama», kjer so mladi igralci zelo pogumno nastopali. Ljubek je bil prizor «Devojčice». Vso prireditvev je zaključila državna himna. Sokolska četa je s prireditvijo

lepo uspela. Za razmere, ki vladajo v kraju, je bila udeležba čisto lepa. Proslava je pokazala, da naša četa živahno deluje. Po tej poti naprej!

ŠKRILJ PRI STUDENCU-IGU. Letošnji prvi december, 15. praznik uedinjenja, smo proslavili zelo svečano. Člani gasilske čete smo se polnoštevilno v krojih udeležili šolske sv. maše. Po sv. maši so se sestali v osnovni šoli na Golem vsi otroci tukajšnje šole in gasilni društvi iz Škrilj in Golega ter nam je šolski upravitelj g. Stane Svete govoril o zgodovini jugoslovenskega naroda. Pod njegovim vodstvom je skupina šolskih otrok lepo deklamirala, a ob zaključku deklamacije je g. šolski upravitelj pozdravil Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in je sledil naš trikratni «Zivio!» Nato so šolski otroci lepo zapeli «Bože pravde». — Redni letni občni zbor Društva kmečkih fantov in deklet za Škrilj-Golo bo 8. t. m. ob pol 14. uri v Domu gasilske čete. Na dnevnem redu bosta tudi ustanovitev posameznih odsekov in posvet glede prosvetnega dela pozimi. Vabljeni člani in članice, a tudi ostali fantje in dekleta, ki še niso društveni člani.

ZELEZNIKI. Delavni dramski odsek Sokola je po kratkem odmoru 26. novembra spet nastopil. Odigral je po Borštniku dramatizirano Tavčarjevo zgodbo «Otok in Struga». Tudi to pot je želel uspeh, vendar se je videlo, da so take drame za naše občinstvo le nekoliko težke. Prav zaradi tega bi bilo želeli, da odsek naštudira kako lažjo reč, ki bi pri občinstvu dosegla z manjšim trudom še večji uspeh. Igra sama je bila za naše razmere izvrstno podana. Lahko rečem, da tako dobro igrane drame že dolgo nismo videli na sokolskem odru. Po igri se je razvila prijetna zabava s plesom. Izbral je priljubljeni jazz Mizenka, ki je mnogo pripomogel do razgibanosti.

Nespečnost

Sodobni človek živi v prilikah skrajnega živčnega napora: v depresiji, seksualni nevrasteniji, nespečnosti, predčasni izmučenosti, živčni izčrpanosti — glejte, na čem mnogi trne! Medtem je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz življenjetočne žleze zdrave in močne živali («Kalefluid»), prihajajoč v organizem, sekretarno delovanje vseh žlez, krepi ves organizem in uravnoveša ves živčni sistem, tako da postane človek zopet krepak. Življenjsko aktiven in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek — Brezplačno pošljemo detajlno literaturo. Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Njegojeva 5 Miloš Marković. — «Kalefluid» se prodaja v lekarnah in drogerijah.

Doobr. Min. zdr. S. broj 10.537/33.

smrt rešila, da ni padel biričem v roke. Z medvedom je bil namreč namenjen v Kranj prav tedaj, ko je prišlo na sodišče tisto pisanje o njem. Zdaj pa ni hotel skozi mesto, ker ni imel več svojega kožuharja. Odšel je čez Gorenjo Savo in se samo mimogrede oglasil pri hčerki. Potem jo je mahnil na Selca, kjer je imel v neki vasi kmeta, s katerim je bil dobro znan. Temu kmetu je večkrat pomagal delati na polju. Zdaj, ko ni imel medveda, je takoj sklenil lotiti se poljskega dela.

Kmet je odšel tiste dni v Škofjo Loko na sejem. Gropo je pustil samega. Ko se je zvečer vrnil, je zaupal rokovnjaču, da ga iščejo oblastva in da že vsi ljudje vedo, da je medvedar Veliki Gropa sam.

Bivši rokovnjač je svojega gospodarja debelo pogledal. Kar v glavo mu ni šlo, kako so mogla oblastva izvedeti zanj, saj ga mlajši cigani niso poznali, a starejši so bili vsi njegovi prijatelji in so znali molčati.

Zaman je ugibal. Vedel je le toliko, da je zdaj njegovega brezskrbnega življenja konec in da bo treba spet postati oprezen. Vedel je tudi, da je kmet, pri katerem je delal, sicer dober človek, a se rad zaklepáče.

Res je videl že prihodnje dni nekega človeka, ki je prišel k njegovemu gospodarju ter ga povpraševal, odkod je njegov delavec.

Kmet ga je zavrnil, da že dolgo dela pri njem in da je Gorenjec.

Neko noč ni mogel Gropa spati. Kar sililo ga je nekaj, da se je oblekel. Zazdelo se mu je, da

se je njegova narava pač že tako zelo navadila na nočevanje v prirodi, da je to že kar pogrešal. Počasi je šel po polju proti gozdu. Ko se je vračal, je zagledal tri oborožene, ki so bili za streljaj pred njim in so se bližali gospodarjevi hiši.

Gropa se je nasmehnil in si rekel:

«Kako čudna je človeška usoda! Zdaj šele vem, kaj me je gnalo ven in zakaj nisem mogel spati. Dà, dà, moja narava sama je že slutila nevarnost, ki mi je pretila. Čudno, da so me tako hitro zavohali! No, zdaj se mi nikamor ne mudi, kajti svoboden sem še in ti ljudje pač ne bodo vedeli, kje me iskati, če me ne najdejo v hiši!»

Počasi se je bližal hiši. Ko je bil že blizu lovcem, je stopil za košato lipo, ki je rasla tamkaj in prisluhnil.

Lovci so prišli do hiše. Starejši izmed njih je stopil k vratom in krepko nanje potrkal.

Vrata so se odprla. Na pragu se je prikazal kmet, ki je biriče prijazno pozdravil. Starejši mu je odvrnil:

«Oče, dober večer! No, ali imate še tistega tiča v vaši hiši? Nocoj nam ne uide, pa če je s samim rogatim v zvezi.»

(Dalje prihodnjič.)

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

GOSPODARSTVO

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se naj prišteje še premija 28.5 %):
 1 nizozemski goldinar za 23.02 do 23.13 Din;
 1 nemško marko za 13.63 do 13.74 Din;
 1 ameriški dolar za 36.41 do 36.69 Din;
 100 francoskih frankov za 223.88 do 225 Din;
 100 češkoslovaških kron za 170.12 do 170.98 Din;
 100 italijanskih lir za 301.01 do 303.41 Din.
 Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem kliringu po 9.15 Din. Dolar se prodaja po 46.97 Din s premijo vred. Vojna škoda se je trgovala po 285 do 299 Din, investicijsko posojilo po po 53.50 Din.

Sejmi

11. decembra: Sv. Jurij ob južni železnici, Litija, Višnja gora;
12. decembra: Metlika, Kamnik;
13. decembra: Zalec, Mengeš, Jurklošter, Mišji dol, Ljutomer, Sv. Duh, Gorenji Logatec, Studenice pri Poljčanah, Radovljica, Sv. Peter pod Svetimi gorami;
15. decembra: Videm, Zerovnica, Slovenska Bistrica;
16. decembra: Velika Loka.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže te-le cene: voli, debeli, 3.75 do 4, poldebili 2 do 3.25, voli za rejo 2.25 do 3.25; bikji za klanje 3 do 3.50; krave klavne, debele, 2.50 do 3.50, piemenske 1.75 do 2.75, klobasarice 1.75 do 2, molznice in breje krave 2 do 2.50, mlada živina 3 do 4 in teleta 6 do 7 Din. Cene mesa: volovsko meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, meso bikov, krav in telic 5 do 7, telečje meso I. vrste 14 do 16, II. vrste 10 do 12 in sveža svinjina 10 do 16 Din kilogram.

VINO. Vinska kupčija v dravski banovini je v precejšnjem razmahu, toda po večini z rdečimi vini, medtem ko po belih segajo kupci le, kolikor jim je treba. Več se kupujejo cenejša in močnejša dalmatinska vina. Nova vina počasi

dozorevajo, zato kislina povsod prevladuje in jo bo treba marsikje umetno odstraniti, odnosno strokovno omiliti. Kakor čitamo v razglasit, je banovina pravkar izdala splošno dovoljenje tudi za razkisavanje mošta in vina, kar je prav in umestno, ker na ta način bo marsikateri vinogradnik ali kupec brez zaprek in vinskozakonskih sitnosti prilagodil svoj prekisli pridelek okusu rabnikov, ne da bi vino s tem kaj utrpelo na svoji dobroti in pristnosti. Segaj se še po starem vinu. Cene za stara vina brez napak so razmeroma visoke: 7 do 8, pa tudi 9 do 10 Din, toda pravih kupcev za večje množine po takih cenah ni. Cene za nova vina so zelo različne. Gibljej se med 3 in 7 Din za liter.

KRMA. Na mariborskem trgu so prodajali: seno in otavo po 30 do 35 Din, slamo pa po 20 do 25 Din metrski stot.

Kratke vesti

— **Razkisavanje vina.** Banska uprava dovoljuje na podlagi člena 10. pravilnika za izvrševanje zakona o vinu, da se smejo letošnji kislinski mošči in vina razkisati, in sicer da se smeta odvzeti največ dva odtisočka kisline. Po točki 2. člena 4. zakona o vinu so v to svrhu dovoljena nastopna sredstva: kalcijev karbonat, kalijev karbonat in kalijev nevtralni tartrat. Vinogradnikom se priporoča predvsem uporaba kemično čistega kalcijevega karbonata, in sicer v največji količini 130 gramov na 100 litrov vina ali mošta. Tako umetno razkisano vino se ne sme več označevati z imeni «originalno», «naravno», «prirodno», «pristno» vino. Zaradi tega se priporoča vinogradnikom, da se za umetno razkisavanje vina odločijo samo izjemno pri res preveč kislinskih vinih, sicer pa naj poizkušajo doseči zmanjšanje kisline samo s primernimi ukrepi umnega kletarjenja.

Posledice slabe prebave

so navadno zapeka, zagatenje, zgaga, pomanjkanje teka, želodčni katar, nemirno spanje, težka in trudna glava, čirni v želodcu, hemoroidi, jetrne bolezni. Čim opazite, da ne prebavljate jedi v redu, vzemite takoj po obedu ali večerji v malo vode prašek «Magna». Rešili se boste vseh skrbi. Za deco in odrasle je najprijetnejši prašek za iztrebljenje želodca in črevesja «Magna», ker čisti naglo, zanesljivo in prijetno, brez vsakih bolečin.

«Magna» se dobiva v lekarnah. Zavojček 4 Din.

Od bolečine k ugodju

Brez ozira kakšnega izvora je bolečina. Vam Aspirin tablete hipoma vrnejo ugodje. Vzemite jih brez skrbi! Pri nakupu pazite na Bayerjev križ. Ima ga vsak omot in vsaka tableta.

ASPIRIN

V. L. Jugoslavija, Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod št. 3437 od 1. III. 1933.

Prvi jugoslovanski protijetični zbor

Jugoslovanska protijetična liga in Jugoslovansko društvo fitzeologov priredita prihodnje leto v času od 10. do 13. maja I. jugoslovanski protijetični zbor. Organizacija zbora je poverjena Narodni protijetični ligi v Ljubljani in zdravnikom specialistom v dravski banovini. Zbor bo deljen v propagandno-poučni in klinično-medicinski del. Na zbor bodo vabljeni tudi zastopniki protijetičnih organizacij iz sosednjih držav. Iz naše države se bodo zbora udeležili specialisti fitzeologi, pred-

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

V meni je nekaj divjega in vročega, nekaj neukrotljivega in neusmiljenega, nekaj gospodovalnega in nasilniškega. Če me pes ne uboga, mrcino ubijem; če se začne konj upirati, ga pregonim malone do mrtvega; če me kdaj oče ošteje, se v meni vse upre; če ne bi maral kdo izmed ljudi v meni videti mladega gospoda, bi ga dal najrajši bičati.

Skoraj vselej pa se mi posreči, da se ukrotim in zato me vsi radi trpe. Toda če bi vedeli —

Čeprav sem še tako mlad, se vendar krotim. Kajti druge hočem krotiti. Podvreči si hočem nekoč ljudi, nad njimi gospodovati!

Časih se mi zdi, kakor bi bil izbran za to, da bom imel v prihodnosti veliko oblast. In to iz lastne moči.

Zato mi je prav vseeno, če sem zelo imeniten in zelo ubog. Ne potrebujem ne prednikov ne plemstva ne bogastev. Iz lastne moči hočem postati mož. Čemu bi jo drugače imel?

Toda za zdaj sem vzlic svojim sedemnajstim letom neumen fant in bom še dolgo neumen fant. In to je dobro.

Včeraj torej, na sedemnajsti rojstni dan, mi je moja ljuba, ljuba mati podarila to grdo knjigo. Razen tega sem dobil novo obleko iz rjavoga,

težkega tirolskega sukna, robato, toda močno. V hiši so jo skrivaj napravili, prirezali in sešili; kajti krojači v Briksenu so za nas, uboge grofe, predragi. Ti tudi ne bi bili vzeli tako močnega blaga in ga tako sešili, da bi držalo leta in leta. Moj oče je priložil k obleki, ki jo je dala mati, še srebrni goldinar; ta pa pojde do zadnjega krajcarja za črni smodnik, če bi se še tako svetlo bleščal. In kaplan me je počastil od svoje revščine s knjižico, kjer so legende o sveti Barbari, ki se ji posebno priporočajo grofi Ennski že stoletja Mogočen in bogat rod vzlic vsej pomoči dobre svetnice niso nikoli postali, pač pa so veseli, močni, uporni. Tako pravijo po vsem Tirolskem: «Ta snubi ženo kakor kakšen grof Ennski!» Mislim, da pomeni pregovor tole: grof Ennski si vzame za ženo tisto, ki jo ima rad; in čeprav bi jo moral prinesiti s Schlerne iz rožnih vrtov kralja Lavrina. Ne vem pa, ali je sveta Barbara tudi pri takem divjem snubljenju naša ljuba zaščitna svetnica. Potem pač snubimo brez nebeškega varstva.

To bi bil zdaj skoraj pozabil napisati: o večerajnji pečenki za rojstni dan. Sam sem si jo prinesel s Plose. Precej polnoči sem ostal pokoncu zaradi tega divjega petelina. Ptič je imel hudiča v telesu; nisem mu namreč mogel priti do živega. Vsi lovci med Mühlbachom in Briksenom so poznali starega gospoda, prežali so nanj in — ga niso mogli dobiti. Jaz pa sem ga hotel na svoj praznik pojesti. Torej mu nič ni pomagalo. Bil je mogočna žival, da mi je rame do krvi ožulil,

ko sem ga nesel v dolino. Zato pa je bila tudi pečenka pošteno žilava, vzlic vsem kvašam. Meni pa je vendarle teknila.

Ker mi je mati to knjigo podarila, bom njej na ljubo vse napisal, kar mi pride na misel. Z zadevo, ki jo mislim zdaj kar najvestneje povedati, sem prav za prav mislil drugače. Kar preveč me je mučila. Hotel sem jo včeraj takoj odkriti materi, pa tega nisem storil, da je ne bi prestrašil. Saj je teko nežna in mehka, jaz pa tako divji in neukrotljiv. Zdaj pa bom vse prepisal iz srca. K sreči je vreme slabo, čeprav ne more biti zame nobeno vreme preslabo, da ne bi lazil okoli, pa naj bo že s konjem po dolini ali pa peš do najvišjih višav.

Torej včeraj zarana je priplezal nekdo po mojih strmih stopnicah v stolp. Pretegnil sem se še na žimnici — trda je kakor kamenita plošča — toda oči sem imel že na stečaj odprte in gledal sem, kako je tegala z neba zlata jutrnja zarja na vrhove Dolomitov, prisluskoval sem kosom v našem kostanjevem gozdu, potem pa se mi je hipno posvetilo, da je moj rojstni dan, da bo opoldne divji petelina za kosil, in da zdajle misli name mala Judita Platterjeva v svoji beli posteljici. Zakaj tudi Juditka vsajja s solncem. Gotovo pride dopoldne s svojo staro gospo vuhrnsko županjo čez hrib. Potem bova oba mladea zbežala pred «stariimi» in lovila v Eisacku postrvi.

Torej prav tedaj, ko sem se veselil Juditke, je prištorkljal nekdo po stopnicah. Mislim si: to bo

stavniki državnih in samoupravnih zdravstvenih oblastev, zastopniki bolnišnic in zdravilišč, zastopniki večjih mest in zastopniki protijetičnih lig iz vse države.

Namen zbora bo, da utrdi za vso državo in za vsa zdravstvena oblastva eno ne smernice za pobijanje jetike in da se ugotovi enoten načrt za sodelovanje vseh činiteljev, ki jim je naloga skrb za ljudsko zdravje v boju proti jetiki. Ker bo to prvi protijetični zbor v državi, bo brez dvoma velike važnosti za nadaljnjo borbo proti jetiki v naši državi. Javnost si dovoljujemo že danes opozoriti na ta zbor s prošnjo, da se v omenjenem času ne priredijo drugi zbori. Pričakujemo, da bo pomen in važnost zbora upoštevala vsa naša javnost ter podprla organizacijo in izvedbo namerjanega zbora.

Upravni odbor Narodne protijetične lige.

DOMAČE NOVOSTI

* Petnajsta obletnica uedinjenja se je po vsej državi praznovala izredno svečano. Zlasti večja mesta, tako tudi Ljubljana, so imela velike slovesnosti, na katerih so ogromni tisoči manifestirali za edinstvo naroda in države. Priručne prvo-decembrske slovesnosti so se vršile tudi po vseh manjših krajih, da tudi ti naglasijo svojo rodoljubnost in pokažejo svojo neomajno jugoslovensko zavest, ki je prva osnova za ugoden razvoj naše lepe domovine Jugoslavije.

* Letošnja izseljenska nedelja. Okrog 400.000 naših ljudi živi v tujini. Daleč po svetu so razkropljeni, v Združenih državah jih je 250.000, v Argentini 20.000, v drugih državah Južne Amerike okrog 6000 v Nemčiji 40.000, v Franciji 25 tisoč, na Holandskem in drugod po več tisoč. Čeprav smo na tisoče kilometrov oddaljeni od njih, nas niso pozabili, a tudi naš narod ne pozabi svojih sinov v tujini. Kakor druga leta smo tudi letos prvo adventno nedeljo praznovali kot izseljensko nedeljo. Za ta praznik je bil sestavljen poseben program. Številne organizacije, ustanovljene za varstvo izseljencev, so priredile lepa predavanja o razmerah, uspehih in težavah našega izseljenstva. Po šolah so predavali učitelji ter izkušali v mladini zbuditi zanimanje za naše izseljence, na drugi strani pa poživiti ljubezen do rodne grude in do naroda. Na sto tisoče naših ljudi je v tujini. Mnogi so imeli srečo, ustanovili so si v tujini novo

ognjišče. Toda še več je onih, ki jim tujina ni dala tega, česar so si želeli, in ne zaslužijo niti za skromno preživljanje. Na tisoče se jih je pa moralo že vrniti in še vedno se vračajo, ker jim tujina ni dala kruha. Še bolj siromašni, kakor so odhajali v tujino, se vračajo. Za to naše izseljen-

V krvi je zdravje

Kri je sok življenja in hrana telesu.

Eden najvažnejših faktorjev v sestavi človeškega organizma je kri, ki polje po telesu in hrani vse njegove dele. Zemlja brez vode ni plodna, osuši se in razpoka, in trud, vložen v obdelovanje take zemlje, je jalov in brez koristi. Kolikor nima zemlja vode po naravni poti, ji jo je treba dovajati umetno, ker voda pomeni življenje. Kar je voda za zemljo, to je za človeški organizem kri. Kri prevzema in vodi dalje v telo vse tisto, kar je za normalni in zdravi telesni razvoj potrebno. Ž zdravniškimi raziskavanji poslednjih decenij se je dokazalo, da je ena najvažnejših sestavin, potrebna krvi, odnosno hranjenju telesa, železo. Ako človeški organizem nima v krvi dovolj železa, trpi, in take osebe postanejo blede barve, nervozne, razdražljive, nesposobne za delo in dostopne vsakršnim boleznim, ki počasi in uspešno naskakujejo oslabiljeni organizem in ga izpodjedajo.

Preparat, ki krvi nadomešča železo, znan vsem zdravnikom, preizkušen od sto tisoč oseb z uspehom, je «Energina», sredstvo za jačjenje krvi, živcev in teka. «Energina» je preparat, v katerem je uspelo spojiti železo s še nekimi važnimi hranilnimi sestavinami v taki obliki, da ga želodec lahko sprejema in dovaja krvi, a dovajajoč krvi železo, krepi telo in ves organizem. Odrasli jemljejo «Energina» trikrat na dan po eno veliko žličko pred jedjo, otroci pa trikrat na dan po eno majhno žličko pred jedjo. «Energina» se dalje z uspehom uporablja ob slabokrvnosti, pri okrevanju po bolezni, nervoznosti, razdražljivosti, nespanju, pri zaostajanju v razvoju, pri angleški bolezni, pomanjkanju in slabosti mleka pri dojljah, po malariji, pri pomanjkanju teka in naposled za vseobče ojačanje krvi in telesa.

Priporočajte povsod: da vsako dete, ki hodi v šolo, jemlje redno «Energina» za jačjenje krvi, živcev in teka. Otroci, ki uživajo redno «Energina», imajo dober tek in so odporni proti vsem boleznim.

«Energina» za jačjenje krvi, živcev in teka dajte vsakemu dekletu med 12. in 17. letom. To je prehodna dekliška doba, ko morajo imeti močno in zdravo kri, močne in zdrave živce in dober tek.

«Energina» dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka.

«Energina» dajte vsakemu članu rodbine, ki je malokrven, bled in slabih živcev.

«Energina» za jačjenje krvi, živcev in teka se dobiva v lekarnah 1 steklenica po pol litra 35 Din. Po pošti ga razpošilja laboratorij «ALGA», Sušak, 3 velike steklenice «Energina» 110 Din, 6 steklenic «Energina» 220 Din in ena steklenica povrh. 12 steklenic «Energina» 440 Din in dve steklenici povrh.

Reg. S. br. 4787/32.

stvo je bila že pred leti uvedena pomožna akcija. Na iniciativo bana dravske banovine g. dr. Marušiča je bil ustanovljen poseben sklad za podpiranje izseljencev pri Hranilnici dravske banovine. Prav tako pa je banska uprava naklonila Rafaelovi družbi in Narodnemu izseljenskem odboru lepo podporo, da bosta organizaciji lahko izvajali načrtani program. Skrbeti za naše izseljence je naša dolžnost.

* Naši izseljenci se vračajo. Izseljenski komisar banske uprave v Ljubljani je prejel obvestilo, da se v petek vrne s Holandskega 182 naših izseljencev, ki so tamkaj izgubili zaposlitev. Holandska oblastva jim bodo plačala železniško vožnjo do Ljubljane. Udarec je za naše izseljence tem hujši, ker bodo tudi v domovini le s težavo dobili zaposlitev.

* Podpore za gospodinjke tečaje. Minister za kmetijstvo je določil kot državno pomoč za kmečke gospodinjke tečaje naslednje podpore bankim upravam: v Ljubljani 30.000, Zagrebu 50.000, Novem Sadu 50.000, Banji Luk. 50.000, Splitu 60.000, Nišu 70.000, Skoplju 70.000, Sarajevu 60.000 in na Cetinju 60.000 Din; skupno 500.000 Din.

Opozorilo zamudnim plačevalcem naročnine.

Odkar smo s priložitvijo novih položnic spomnili naročnike, da je za poravnavo naročnine skrajni čas, prihajajo dan za dnem vplačila, toda opazili smo tudi, da zaostajajo prav oni naročniki, ki bi pri dobri volji malenkostno naročnino prav lahko plačali, medtem ko je vestnejši, pa tudi siromašnejši od njih brez odloga že plačujejo. Uprava lista, ki mora gledati na to, da se stroški za izdajo lista krijejo z naročnino, bo prisiljena zamudnikom poslati poštnega sla v hišo, ki bo z računom in poštnim nalogom pobral za naš naročnino. Ta način izterjevanja pa je precej drag in naročnik bo moral plačati naročnino in stroške. Da ne bo do tega prišlo, kličemo vsem prizadetim še enkrat:

Plačajte naročnino!

Uprava „Domovine“.

Florijan. Vprašal me bo, ali bom na vse zgodaj odjezdil ven. Drugače se odpelje Florijan s plavcem v samostan pri Novi Štifti, da spravi tja tri vreče turšične moke, ki so jo zadnjič od nas kupili... Pa ni bil Florijan, ampak moj strogi oče. Štopil je v mojo sobo visoko v stolpu, ki je prav čudna videti; zakaj jezdec, plezatec, ribič, lovec in pličji tat ne more stanovati kakor kakšna majhna vila. In v moji izbici je tudi več ostrog, pušk, pasti, mrež, trnkov, kožuhovine, gorskih palic, drsalk, cepinov in druge ničvredne ali zabavne «ropotije», kakor učeni in dobrih pisanj.

Moj gospod oče je torej obstal na pragu, spustil psa, ki sta s svojim gospodarjem delila sobo, da sta brez spoštovanja skočila mimo njega, ven skozi vrata; žalostno je pogledal okoli sebe, skrbno zmajal z mogočno glavo, iz dna srca zastokal nad svojim ljubim, veseljačkim sinom Rokom, ki je na mestu planil pokoncu, skočil v hlače in obstal potem v vsej svoji drevesni visokosti ponižno pred užaloščenim grajskim gospodarjem ennskim.

«Sedemnajst let je danes fantu! In kaj bo iz njega?»

Torej zato je splezal moj gospod oče na vse zgodaj po visokih strmin stopnicah v stolp! Ti ljuba sveta Barbara — zati!

Kaj naj bo iz mene? Kako morem sploh na kaj takega misliti, ko sem tako mlad, zdrav, življenja željan človek, pravi tirolski fant in še visokoroden grof Ennski zraven!

Prav zato, meni moj gospod oče; kajti.

«Naučil se ni ničesar, mladi gospod grof.»

Da se ni ničesar naučil? Pisanja, tranja in molitve od svoje sladke mame; cerkvene zgodbe in tirolskih zgodb od svojega dobrega starega kaplana Plohnerja. Še celó latinštine od svojega dobrega kaplana. Ježe, streljanja in lova od svojega strogega gospoda očeta. In k a k o mladi gospod jezdi, strelja in lovi! In česa drugega se je še naučil! Od Florijana, od ljubega Boga ali pa sam od sebe.

To sem odvrnil svojemu gospodu očetu in si pri tem mislil:

«Rad bi vedel, kakšnega pouka bi bil še potreben! Da bi znal morda še malo popivati in ponočevati. Da, še nekaj; ko bi znal, kako se poljubljajo mlada, rdeča usta — zelo mlada in zelo rdeča...»

Popivanja in ponočevanja mi prav za prav ne bi bilo nič treba in poslednje — kako bi bilo, že bi še s tem kdaj poskusil? Saj sem že vendar dopolnil sedemnajst let, pa se mi kljub temu o tej skrivnostni vedi niti ne sanja. Juditka bi težko dala svoja mlada, rdeča usta za poizkušanje; drugih ust pa ne maram poljubljati, pa naj bodo še tako mlada, rdeča in mehka.

Medtem ko mi to blodi po mislih, pravi moj gospod oče:

«Rok, ti nama delaš skrbi, veni in svoji materi. Siromašni smo, fantič moj. Naš grad Enna je podrtija in naše staro ime leta v raztrganih čevljih po svetu. Kar je še ostalo — in to je dovolj malo — bi moral dobiti tvoj brat zase. On

je najstarejši in steber rodu. Čeprav skrbi zdaj zanj cesarska milost, si vendar še ti na svetu. In kaj naj bo s teboj? Ali naj tudi zate presiva in moledujeva na Dunaju? Prosiva in moledujeva za kaj?»

Meni je šinila kri v glavo, da se mi je zameglilo. Iztisnil sem iz sebe:

«Da bi zame pri cesarju prosjačila? Če mi to storita!...»

«No, kako naj bo pa potem s teboj?»

«Oh, oče, saj že vendar sem nekaj! Svojih staršev sin sem in Tirolec. Kakor da to ne bi bilo dovolj!»

Oče me resno pogleda, nekaj časa molči, potem pa govori, govori s tihim in, kakor se mi zdi, žalostnim glasom:

«Zate ostane le še eno: da pojdeš v Rim in postaneš duhovnik. V Rimu imamo za vsakega drugega in tretjega sina, ki postane duhovnik, velike ustanove»

«Zame ne ostane nič drugega, kakor da postanem duhovnik», sem ponovil za očetom, čeprav še dobro vedel nisem, da sem to rekel in kaj to prav za prav pomeni.

Moj oče pa govori s istim tihim in žalostnim glasom dalje:

«Saj veš, da je skoraj vsak drugi ali tretji sin našega rodu postal duhovnik in da je šla že stoletja večina hčera našega rodu med redovnice. Če bi delal naš rod s svojim številnimi hčerami in sinovi drugače, ga že dolgo več ne bi bilo.

(Dalje prihodnjič.)

* **Obsodba uradnikov ministrstva za promet.** Državni svet je 30. XI. razglasil sodbo proti uradnikom ministrstva za promet, ki so bili obtoženi, da so zanemarjali službo. Svetnik pri ministru za promet Dušan Hadžinič, višja uradnika Veljko Petrovič in Marija Pečarjeva so bili obsojeni na odbitek desetih odstotkov njihovih uradniških dohodkov za leto dni. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

* **Neznani otrok.** Pri predstojništvu mestne policije v Mariboru se je zglasila posestnica Marija Divjakova od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah in povedala, da je prišel k njej na dom šestletni, skrajno slabo oblečen deček in izjavil, da ne ve, kje je doma, da pa ima neko teto v Mariboru. Dejal je, da se piše Janko Šenk. Kdor otroka ali njegove starše pozna, naj to sporoči predstojništvu mariborske mestne policije.

* **Atentator Ogrin iz Dola obsojen.** Pred malim kazenskim senatom v Ljubljani se je te dni ponovila razprava o nočnem atentatu na stanovanje šolskega upravitelja g. Nikolaja Einspielera v Dolu pri Ljubljani. Atentat, ki imel politično ozadje, je bil izvršen ob dveh zjutraj 27. junija lani. V oknu je nastala silna eksplozija, ki je vrgla polovico okna v upraviteljevo stanovanje. Zaradi tega atentata je bilo lani obtoženih več kmečkih fantov, med njimi tudi brezposelni delavec Ivan Ogrin iz Zaboršta. Pri razpravi 9. septembra lani so bili vsi obtoženci oproščeni zaradi pomanjkanja zadostnih dokazov. Dolski orožniki pa niso mirovali in so po razpravi nadaljevali poizvedbe. Naposled so ugotovili, da je pravi atentator Ivan Ogrin, ker je tisto noč pravil sosedu Nikolaju Slovniku, da je «nekaj naredil, kar bo drugi dan videl». Ogrin je bil letos oktobra ponovno aretiran, z njim pa tudi nekateri drugi. Ogrin je zločin priznal, preklical pa je imena vseh onih, ki naj bi ga bili nagovorili k atentatu. Zato je bila preiskava proti soosumljencem ustavljena. Ivan Ogrin, ki je brez desne roke, je na sedanji razpravi kratko dejal: «Da, sem kriv!» Predsednik: «Kako je prišlo do tega atentata?» Obtoženec: «Tokrat, ko so bile demonstracije, so ljudje govorili, da je upravitelj kriv raznih aretacij. Sklenil sem, da ga zato malo oplahim.» Predsednik: «Kje ste dobili material?» Obtoženec: «Dinamon sem dobil že pred pol leta.» Predsednik: «Za kaj ste ga rabili?» Obtoženec: «Streljal sem ribe.» Obtoženec je nato povedal, kako je napolnil kolesarsko krmilo z dinamitom, peskom in papirjem. Krmilo je položil na upraviteljevo okno in z vžigalno vrstico zažgal. Potem je šel k Slovniku in mu povedal, da je upravitelju razstrelil okno. Upravitelj gospod Einspieler je kot priča med drugim izpovedal: «Po znanih demonstracijah so me nekateri scvražili. Slutil sem nekaj, toda na kaj takega nisem bil pripravljen. Ponoči okoli dveh sem začel dve strašni defonaciji.» Nato je v podrobnosti opisal učinek dinamitne patrone. V nevarnosti je bilo njegovo, njegove soproge in dveh otrok življenje. Državni tožilec je zahteval strogo obsodbo, ki jo obtoženec zasluži, da se slični atentati ne bodo ponavljali, kajti taki atentati, kakor je ta, pri katerem je le gola naključje odločilo tako, da ni nihče obležal ranjen ali celo mrtev, pač niso strašno. Branilec: «Dejanje gotovo ni lepo, narobe, prav grdo. Hotel pa je upravitelja samo prestrašiti. Ni strigel upravitelju po življenju.» Po kratkem posvetovanju je predsednik sproščil, da je Ivan Ogrin obsojen na dve leti in šest mesecev rolnije in izgubo častnih državljskih pravic za pet let. Obsojeni Ogrin je kazni sprejel.

* **Divji merjasec v Kamniških planinah.** Že lani so opazili, da se pod Kamniškimi planinami klati tropa divjih prašičev, ki so napravili ponekod veliko škodo na poljih. Dva so zasledili lansko jesen tudi na Menini planini, kamor sta se zatekala pred lovci. Divje prašiče so preganjali tudi v Palovičah in v Tunjicah ter klicali na pomoč lovce, da jih rešijo škodljive nadloge. Letošnjo pomlad so našli v Kamniški Bistrici ubitega velikega merjaseca, ki je najbrže na poti proti Mokrici strmoglavil raz visoko skalo in se ubil.

Ta teden pa so kamniški lovci spet naleteli na velikega divjega merjaseca na lovu v revirju Prapretno-Zakal. Gonjači so najprej mislili, da podijo pred seboj koštruna, v veliko začudenje pa so ugotovili, da je to prav lep divji merjasec. Opazili so lovce na redek plen, vendar pa ga nihče ni zapazil, da bi ga vzel na muho. Zver je našla v gošči skrito pot in se je prav spretno rešila pred zasledovalci.

* **Smrtne posledice kvartopirskega pretepa.** V soboto se je v neki gostilni v Zalogu pri Komendi sešla družba mladih fantov, v kateri sta bila tudi brata Dominik in Franc Štern. Vesela družba si je pričela krajšati čas s kvartanjem. Kmalu pa je vino segrelo mlade glave in navdušenje za igro se je že pričelo nagibati k prepiru. Nekdo je očital tovarišu, da slepari pri igri in da mu mora izplačati štiri dinarje. Očitek ni ostal brez odmeva, kajti od nasprotne strani je takoj priletela zaušnica. Tako se je razvil pod vplivom alkohola prepir. Dominik Štern je skočil na klop, da bi bolje obvladal položaj in imel lepši razgled, koga naj zadene s svojo težko roko. V glavnem je bil deležen največ bunk fant Nastran iz Cerkelj, stanujoč v Zalogu. Ta se je znašel v jako kočljivem položaju sredi skupine fantov, ki so radodarno delili udarce na vse strani. Največ jih je prestregel Nastran, ki je v obrambi naenkrat potegnil iz žepa majhen žepni nož in zamahnil z njim okrog sebe. Nož je zadell Dominika Šterna, ki je stal na klopi in mu napravil rano v pregibu med trebuhom in desno nogo. Rana bi sama na sebi ne bila hujšega značaja, toda ostrina noža je prerezala glavno žilo odvodnico. Dominik Štern je stopil s klopi in napravil nekaj korakov po sobi, v veži pa se je zgrudil in obležal. Vsak poizkus, da bi mu ustavili kri, je bil brezuspešen. Poklicali so takoj duhovnika in poizkusili prenesti ranjenca v domačo hišo. Dominik Štern je umrl po nekaj minutah za izkrvavljenjem. Nastran gotovo ni imel namena, da mu stori kaj žalega, saj je bil njegov prijatelj. Vse je prišlo nekako po naključju in vsemu je bil vzrok nesrečni alkohol. Ko je videl, da je tovariš že umrl, se je šel takoj javit na kamniško orožniško postajo. Sodišče je Nastrana pridržalo v zaporu.

* **Smrten padec v sero.** V Kranju se je smrtno ponesrečil Silvester Žankar. Bival je pri posestniku Švelcu na Huju. Ko je opoldne stopil gospodar v šupo pokladat živini, je zagledal, da iz hleva mole škornji. Odgrebel je seno in opazil, da je ponesrečeni gosač. Vsaka pomoč je bila zaman, kajti truplo je bilo že mrzlo. Nesreča se je zgodila na ta način, da je pokojni, ko se je vračal ponoči domov, hotel do svojega ležišča, a je padel skozi luknjo v seno, v katerem se je zadušil. Bil je najbrž nekoliko vinjen.

* **Nevarni požar v Celju.** V nedeljo popoldne, ko so bili ljudje zbrani pri litanijah v celjski župni cerkvi, se je nenadno zasvetilo v gospodarskem poslopju opatiije na Slomškovem trgu nasproti cerkvi. Ogenj je prvi opazil neki deček, ki je takoj obvestil službujočega stražnika. Ker so bila zunanja vrata na dvorišče opatiije zaklenjena in ni bilo nikogar doma, so poklicali kuharico, ki služi v opatiji, da je odklenila vrata. Spodnji del zidanega gospodarskega poslopja je bil skoro že ves v plamenih. Hitro so rešili iz hleva dve kravi, tele in dve svinji ter istočasno obvestili o ognju celjske gasilce. Trije strelci z Miklavškega hriba so naznanili ogenj in v nekaj minutah so prispeli trije vozovi celjskega gasilnega društva, kmalu pa še gasilci iz Gaberja in Babnega in vojaštvo, ki je zastražilo Glavni in Slomškov trg. Zaradi močnega vetra se je ogenj zelo hitro razširil na vse gospodarsko poslopje in je začel ogražati opatiijo in sosednji stanovanjski hiši g. Skaleta in zdravnika g. dr. Goliča. Gasilci so prispeli s petimi motornimi brizgalnicami, izmed katerih pa sta samo dve stopili v delo. Le gasilec se je zahvaliti, da ni bila nesreča še večja. Zvečer je bil ogenj po večini udušen in na pogorišču je ostala samo gasilska straža. Od gospodarskega poslopja je ostalo samo osamelo zidovje. Škoda je le delno krita z varovalnino. Ogenj je nastal v sredini poslopja.

Pri hripi, influenci in prehladu

se navadno priporoča masaža. Za masažo se priporoča «Alga». Pri hripi, influenci, prehladu namažite rutico z «Algo» in na lahno masirajte bolniku prsa, ledja, roke, noge, vrat in čelo. Masaža z «Algo» ublažuje bolečine, posvečuje bolnika. Po masaži dobi mirno in zdravo spanje.

«Alga» se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah. Steklenica 14 Din.

* **Obupen čin mladega čevljarja.** Te dni je izpil okoli 20 let stari čevljarški pomočnik Anton Smodej v Radečah iz neznanega vzroka večjo količino očetne kisline. Smodeja so zvečer prepeljali v celjsko bolnišnico. Vsaka pomoč pa je bila zaman in je nesrečnik umrl.

* **Otrok z enim očesom in brez nosu.** V Beogradu je porodila na ulici mlada ciganka otroka z enim očesom in brez nosu. Seveda se je zbralo okrog nje mnogo radovednežev, ki so z zanimanjem ogledovali čudnega novorojenčka. Dete je kmalu umrlo.

* **Smrt zaradi razpočenja peklenskega stroja.** Na Jesenicah so 29. novembra okoli 18.20 čuli močan pok. Ko so ljudje pobegli na kraj, odkoder se je slišal pok, so našli razmesarjenega in že mrtvega 28letnega delavca Kranjske industrijske družbe Viktorja Korena, poročenega in očeta štiritletnega otroka. Preiskava je dognala, da je delavec Koren sam sestavil nekakšen peklenski stroj in ga napolnil z brezdimnim smodnikom. Hotel se je maščevati nad nekim ravnateljem podjetja, ker ga je bil kaznoval z osemdnevno odstranitvijo z dela. Svoj peklenski stroj je hotel postaviti na stezo, kamor naj bi prišel ravnatelj in kjer naj bi se stroj pri tej priliki razpočil. Ker pa je Koren s strojem ravnal nespretno, se mu je v rokah razpočil in ga na mestu ubil.

* **Slovenski krošnjar oropan na Zgornjem Štajerskem.** Pred dnevi zjutraj je šel krošnjar in rešetar Franc Lovšin iz Grafendorfa proti Seibersdorfu. Sredi pota mu je še prišel nasproti neznan moški, ki mu je s silo hotel vzeti denarnico iz suknjita. Ker se je Lovšin branil, je napadalec potegnil nož in ga sunil v stegno, obenem mu je pa iztrgal listnico in ga palnil tako močno, da je Lovšin padel. Še preden se je Lovšin utegnil pobrati, jo je napadalec pobrisal. Odnesel je stremu rešetarju 870 šilingov, to je okoli 9000 dinarjev. Bil je ves denar, ki si ga je siromak s trudom prislužil v nekaj letih. Ker je star in bolehen, se je pravkar hotel vrniti v Jugoslavijo. Orožniki so uvedli zasledovanje. O napadalcu še ni sledu.

Razglas.

Ker se je pripetilo, da je bil daljnovod poškodovan zaradi nepravilnega podiranja dreves v bližini električnih daljnovodov Elektrarne Fala d. d., pozivamo vse posestnike, ki nameravajo podirati visoka drevesa 30 m levo in desno od daljnovodov, da to javijo predhodno osem dni pisмено ravnateljstvu Elektrarne Fala d. d. v Mariboru.

V slučaju pa, da posestnik ne obvesti elektrarne o nameravanem podiranju dreves in to izvrši brez našega nadzorstva ter bi se pri tem povzročila škoda na daljnovodu, je dotični posestnik v polni meri odgovoren za nastalo škodo.

Elektrarna Fala d. d.
Maribor, Vrazova ulica št. 2.

V prebavnih organih telesa

Kadar ni nekaj v redu v prebavnih organih telesa, se to javlja na razne načine. Tako n. pr. nima človek teka, občuti stud do jedi, nekaj ga obenem

draži na vzpehavanje, jed mu težko leži v želodcu, muči ga glavobol, čuti se trudnega, težko se pripravi k delu, slabovoljen je in nima naravno urejene stolice. Fellerjeve Elsapilule jačijo želodec in čisteče telo, čistijo obenem tudi kri. Šest škatlic

30 Din, 12 škatlic 50 Din že z omotom in poštno vred pri Evghnu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360.

Odobreno od ministarstva za socialno politiko in narodno zdravje, Sp. br. 509 z dne 24./III. 1932.

* Izsleden cerkveni tat. V soboto se je priplazil v proštijško cerkev v P... že večkrat kaznovani Arnuš Rudolf, posestnik iz Škofc, in se je spravil nad nabiralnike. Neka stara ženica, ki je bila v cerkvi, je vlomilca opazila, nato pa tiho odšla iz cerkve ter zadevo prijavila stražniku, ki je šel takoj v cerkev ter zasačil vlomilca pri delu. Arnuša so odvedli v sodne zapore.

* Boj s tihotapei na meji. Na jugoslovensko-avstrijski meji tihotapstvo bujno cvete, čeprav je meja strogo zastražena. V noč, od 25. na 26. novembra so hoteli naši tihotapei vtihotapiti blizu Čmureka čez mejo v Avstrijo štiri krave. Na desnem bregu Mure so jih pa zalotili finančni organi in graničarji. Tihotapei so pobegnili, nato pa iz teme streljali na obmejno služnico. Tudi graničarji so streljali, vendar se je tihotapcem posrečilo pobegniti.

* Vlom. Pred nekaj dnevi je bila med postajama Zidanim mostom in Vidmom-Krškim vlomljena v prtljažni vagon. Vlomilci so odnesli štiri bale raznega sukna in pletenin.

* Huda sodba zaradi krive prisega. Te dni je ljubljanski senat trdo prijel nekega krivoprisežnika. Pred sodniki je stal visok možak, 60letnik, Ljubljčan. V civilnem procesu je bil po krivem prisegel. Pred senatom se je izmikal na vse mogoče načine in zatrjeval: «Za vse vem toliko, kolikor za svojo smrt...» Stari mož je bil obsojen na tri mesece strogega zapora in v izgubo državljanjskih pravic za dve leti.

* Snežke «Tretorn» najboljša svetovna znamka. Dekliške Din 24.—, damske Din 30.—, 34.— in 38.—. Samo dokler traja zaloga. Stermecki — Celje.

* Več ko sto let že hodi vsako leto med ljudstvo Blasnikova «Velika Pratika», ki je med narodom najbolj znani in priljubljeni ljudski koledar. Zato jo kupi sleherno leto vsaka družina. Celo stoletje že je ta pratika zvest in veran spremljevalec Slovencev, v dobrih in zlih časih. Dohiva se v vseh trgovinah.

* «Uspeh Fitonina» je vprav presenetljiv in se ne dá z ničim primerjati, piše eden naših najizkušenejših specialistov za kožne in venerične bolezni. Steklenica «Fitonina» stane 20 Din v lekarnah. Poučno knjižico št. 16 pošilja brezplačno «FITONIN», d. z o. j., prom. odd., v Zagrebu, poštne pretine 78.

PREKMURSKI GLASNIK

Vlomilska družba okrog Dolnje Lendave. Nedavno je bil izvršen skrajno druzni roparski napad na uradnika tvrde Našička Bilerja. Uradnik se je bil peljal z drezino v Kobiljsko šumo, da bi tam izplačal delavce. Imel je s seboj okrog 90.000 dinarjev. Ko pa je prispel iz Lendave do prvega gozda, so ga napadli neznan, zakrinkanj roparji, ustavili drezino in z grožnjami izsilili denar. V zamotani zadevi se je vršila preiskava. Bilo je aretiranih nekaj fantov iz Lakoša, vendar se pa ni posrečilo dokazati jim napada in so bili oproščeni. Zdaj je bil ponovno aretirani neki mož iz Lakoša, ki so ga izdali njegovi sorodniki. — Neverjetno je, kaj ljudje vse kradejo. V neki vasi so odnesli pri neki hiši vso obleko. Tatvina kokoši je pri nas vsakdanja zadeva. V lendavske gorice hodijo tatovi po pijačo. Blizu kapelice Sv. Trojice ima vinograd posestnik Kulčar iz Dolge vasi. Letošnji pridelek je slab, vendar se je Kulčarjevim neprijateljem iz iste vasi zdel dovolj dober. Vlomili so v klet in odnesli okrog 260 litrov vina. Naslednjo noč so tatovi blizu tam ukradli revni kočarici Šutnerjevi lepega prašiča. Ker še ni pojasnjen vlom v Dolgoševo trgovino in so razne tatvine na dnevnem redu, obstaja sum, da je na delu organizirana vlomilska tolpa.

NAŠI NA TUJEM

NA SMRT OBSOJENA ZARADI UMORA SVOJIH OTROK.

Essen (Nemčija), novembra.

Pred porotnim sodiščem v Essenu je bila po večdnevni razpravi trikrat obsojena na smrt zakonska žena Konciljeva, ker je umorila tri svoje otroke. Obtoženka, ki se je rodila leta 1906., se je leta 1926. poročila s Slovincem Francem Konciljo. Nezakonskega otroka, deklico, je prinesla že v zakon, druga deklica pa se je rodila ob poroki. Tretji otrok tega zakona je bil deček. Zakon je bil že od začetka brez vsake podlage. Zakonca sta se neprestano prepirala in posledica vseh preprirov je bila, da je obtoženka lani v decembru vse tri svoje otroke utopila. Pred izvršitvijo je kupila otrokom nekaj slaščic in igrač, potem pa jih je odvedla na samotno mesto h kanalu pri Essenu (Rhein-Herne). Tam je otroke spravila v neko dolino, vzela najmlajšega na roke ter ga preko nasipa vrgla v vodo. Ko se je vrnila, je pograbila sedemletno hčerko in tudi njo vrgla v kanal. Potem je prišla spet nazaj in odnesla s seboj triletnega sinčka, preplezala obrežni nasip in ga vrgla v vodo. Baje je hotela vzeti tudi sebi življenje, a ko je potopila troje svojih otrok, je izgubila pogum za samomor ter se je odstranila brez najmanjšega poskusa rešitve svojih treh otrok, ki so se še borili z valovi.

Naslednji dan se je napotila k najbližji policijski stražnici ter tam prijavila strašno dejanje. Med razpravo pred porotnim sodiščem je obtoženka najprej oporekala svoje prvotne izjave ter zatrjevala, da je neka neznana gospa Stejnova umorila njene otroke. Na zadnjem dnevu razprave pa je spet priznala svoj zločin ter ga opisala v vseh podrobnostih. Sodniki se bili prepričani, da je ravnala pri popolni zavesti, in so zaradi tega stavili predlog, naj se obsodi zaradi trikratnega umora. Členi porotnega sodišča so predlog sprejeli ter obtoženko trikrat obsodili na smrt. Izvedenci so tudi zavrnili vsako domnevo o zmanjšani razsodnosti in odgovornosti pri izvršitvi zločina.

Iz Fairmont Springsa (Kanada) nam pišejo: Delavske razmere so še zmeraj slabe. Mnogo delavstva se preživlja le z državno podporo. Kakor pa se čuje, so se delavske razmere v Zedinjenih državah precej izboljšale. Tu nas je brez posla šest Slovencev, ki smo si kupili hišo ter si sami kuhamo. Nedavno smo pa imeli posebno srečo. Zjutraj smo dobili srnjaka, težkega približno sto kilogramov, a opoldne je vlak ubil na progji kravo, težko kakih 400 kilogramov, ki smo si jo tudi prinesli domov. Najlepše pozdrave rojakom v domovini: Avgustin Šterbene (Radence ob Kolpi), Franc in Karel Kovač (Trava pri Loškem potoku), Jurij Majarle (Predgrad ob Kolpi), Ludovik Jamnik (Turjak) in Anton Dremel (Turjak).

Novice iz Amerike. Volitve v mestni svet v Clevelandu so našim rojakom prinesle tri mandate. Za odbornika v 23. okraju je bil izvoljen rojak Viljem König, v 32. okraju pa Anton Vehovec; za mestnega sodnika je z lahkoto prodril Fran Lavše. Žal pa je propadel Mihelič, ki je kandidiral za predsednika mestnega sodišča. — V Frontenacu je nedavno umrla Elizabeta Terlepova, stara 47 let, doma iz Bohinjske Bistrice. V Ameriki je bila nad 20 let. Zapušča moža in tri hčere. — V Buhlu je preminila Fraučiška Bambičeva, rojena Starčeva, stara 52 let, doma iz Škocijana na Dolenjskem. Zapušča moža, štiri sinove in dve hčeri.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrh vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1438-66; Ned. Dienst, Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kislo zelje kot juha na madžarski način. Razreži slanino na drobne koščke in malo masti razbeli, precvrni eno drobno zrezano čebulo, potresi z moko in napravi bolj temno prežganje. Na prežganje stresi drobno zrezano, a ne prekislo zelje, premešaj in zalij z vodo. Ko je zelje že skoro kuhano, zmešaj v skodelici tri žlice smetane in žličko paprike ter zakuhaj v zelje. Če se je zelje pokuhalo, ga še malo zalij, da bo juha bolj redka. Ko je juha že gotova in jo misliš dati na mizo, zreži v juho še hrenovke, za vsako osebo polovico, ali pa kakšne druge klobase ter daj potem takoj na mizo.

Telečji zrezki z makaroni. Nareži iz telečjega mesa tanke zrezke, jih potolci, osoli, povaljaj najprej v moki, nato v raztepenem jajcu in naposled še v drobtinah, zatem pa jih ocvrni. Drobne makarone (špagete) skuhaj v slanim kropu: ko so kuhani, jih odcedi in polij z mrzlo vodo. Sirovo maslo razbeli in stresi odcejene makarone na maslo ter premešaj. Tri žlice gosto kuhane paradiznikove mezge razredči z vodo ter polij po makaronih, še malo popopraj, po okusu še osoli in potresi z naribanim bohinjiskim sirom ter premešaj. Če pa imaš paradiznik redko zakuhan, ga ni treba razredčiti, ampak kar takega polij po makaronih. Pripravljene zrezke zloži v sredino plitve skleda, okoli pa naloži makarone ter daj s solato na mizo.

Pijučna pečenka. Odstrani ves loj in kožice z govejega mesa (pljučne pečenke), nato ves kos malo potolci, ga osoli in prevleci s slanino in zrezanimi kumarci. Pečenko položi v kozo, nanjo pa nareži tanke rezine sirovega masla ter pečenko v pečici hitro opeci, da postane na vseh straneh temnorjavo zapečena, nato pa dolij osminko litra neprekislega belega vina in žlico gorčice ter pokrito duši dalje, da postane mehko. Ko je meso pečeno, ga zreži in zloži v plitvo skledo ter polij s sokom. Zraven pa daš zmečkan krompir, dušen riž, krompirjeve valjance in podobno. Lahko pa daš zraven tudi solato ali peso v solati.

Praktični nasveti

Krtače za obleko ali čevlje, ki je sčasoma postala mehka (ščetine so tako mehke, da nič več ne odstranijo prahu), ni treba še zavreči, ker jo lahko osvežimo, da je spet uporabljiva. Vzamemo polovico mleka in polovico vode ter denemo krtačo v to tekočino tako, da so ščetine v tekočini, lesa se pa ne dotika. Po eni uri vzamemo krtačo iz te tekočine ter jo denemo sušiti. Ko je popolnoma suha, ima spet trde ščetine. — Tudi krtače za loščenje parketnih tal lahko tako osvežimo, da jih denemo v raztopino vode s sodo (soda za pranje), in sicer tudi tako, da se samo ščetine v vodi, nato pa jo pustimo toliko časa, da se ščetine več ne lepijo skupaj. Ko potem krtačo splahnemo v sveži vodi in ko se popolnoma posuši, jo spet lahko uporabimo.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE
od 10. do 17. decembra.

Nedelja, 10. decembra:

7.45: kmetijsko predavanje «Boj za gozd in pašo» (inženjer Pire Alfonz); 8.15: poročila; 8.30: gimnastika (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje (prior Valerian Učak); 9.30: predavanje za delavce «Nezgodno zavarovanj» (Smersu Rudolf); 10.00: prenos orkestralne službe božje iz stolnice; 11.00: slovenska glasba (radijski orkester); 12.00: čas, reproducirana ruska glasba in ruske pesmi; 16.00: kmetijsko predavanje «Selekcija govedj v dravski banovini» (inž. Wenko Beno); 16.30: kuplete bo pel Bajde, vmes kvartet mandolin; 17.30: reprodukcija vaške godbe; 20.00: prenos operete iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Ponedeljek, 11. decembra:

12.50: Šaljapin bo pel v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert opernih uvertir; 18.00: gospodinjska ura «Primorska kuhinja» (ga. Znideršičeva); 18.30: «Električna železnica» (inž. Pečenko Vlado); 19.00: angleška lahka glasba (plošče); 19.30: «Gostilne v stari Ljubljani» (Dostal Rudolf); 20.00: Ela Singerjeva iz Zagreba bo pela šlagerje s spremljevanjem radijskega orkestra, vmes šlagerji na ploščah; 21.00: harmonika solo (Kokalj); 21.30: čas, poročila; 21.50: Čajkovskij (na ploščah); 22.30: lahka glasba.

Torek, 12. decembra:

11.00: šolska ura «O obletnici Cankarjeve smrti» (prof. Rudolf Kolarič); 12.15: reproduciran koncert (jugoslovenski kvartet, in okteti); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani valčki; 18.00: Otroški kotiček (Komanova Manca); 18.30: O lutkah in cvetkah (reproducirane glasbene slike); 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: «Moja pot po Norveški» (dr. Škerlj); 20.00: pevski koncert primadone bukareške opere Pie Igyjeve; 20.45: radijski orkester (eksotična glasba); 21.30: čas, poročila; 21.50: radijski jazz; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 13. decembra:

12.15: naše in tuje šaljivke (reprodukcija); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani plesi raznih narodov; 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: «Z letalom na južni tečaj» (Kunaver Pavel); 19.30: literarna ura «Slovenska žena v nemški literaturi»; 20.00: prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 14. decembra:

12.15: reproducirani vokalni koncert (sere-nade); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproduciran koncert godbe na pihala; 18.00: «O prehrani otrok» (dr. Konvalinka-Tavčarjeva); 18.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 19.00: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.30: plošče po željah; 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 15. decembra:

11.00: šolska ura «Posavje» (Lapajne Josip); 12.15: reproduciran koncert «Po dolinah in planinah»; 12.45: poročila; 13.00: čas, reprodukcija Schumannove karnevalske suite; 18.00: prenos z Dunaja: «Govor princa Edvarda Lichtensteina ob priliki slavlja Jugoslovensko-avstrijske trgovske zbornice»; 19.00: «Sokolstvo» (Kranjc Branko); 19.30: «Izleti za nedeljo» (dr. Andrejka Rudolf); 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila; 22.20: reproducirana baletna glasba.

Sobota, 16. decembra:

12.15: reproduciran koncert (za ples in plesni); 12.45: poročila; 13.00: čas, «Zakaj veseli bi ne peli» (revija reproduciranih veselih popevk); 18.00: reproduciran instrumentalni koncert (berlinski državni orkester) «Stanje cest»; 18.30: zabavno predavanje (Bitežnik Stanko); 19.00: «Ljudski nauk o dobrem in zlu» (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: prenos pevskega koncerta Strossmajerjeve župe iz Zagreba; 21.45: čas, poročila; 22.05: radijski jazz.

Jugoslovanski javnosti

Po indeksu Narodne banke so cene žitnih proizvodov pri nas od 1928. do avgusta t. l. padle za 60 %, a živina za 49 %.

Pšenica za 6 mesecev od Din 230.— na Din 100.— za 57 %.
Izvozna pariteta je Din 70.—.

Voli od junija 1932 od Din 6.75 na Din 3.38 za 50 %.

Svinje od dec. 1932 od Din 9.75 na Din 6.75 za 31 %.

Po indeksu Zagrebške delavske zbornice od decembra 1930. do junija t. l. **plače so padle za 33 %.**

Politika z dne 1. novembra t. l. piše, da znašajo dnevne plače v nekem podjetju 5 dinarjev.

Iz tega stanja sta dva alternativna izhoda:

bodisi umetno zvišanje cen poljedelskih proizvodov in plač ali pa znižanje cen industrijskih izdelkov.

Med konzumenti je opažati gibanje.

Zahteva se znižanje cen industrijskih izdelkov kot praktično edino možna rešitev.

Beograjska delavska zbornica zahteva poostreitev zakona o pobijanju draginje.

Obutev spada v eno izmed štirih skupin življenskih potrebščin človeka: hrana, stanovanje, obleka in kur'ava.

Podjetje, ki ga vodim jaz, si je dovolj prizadevalo, da cene obutvi prilagodi zmanjšani kupni moči kmeta in delavca.

Mi smo znižali cene obutvi:

od Din 249.— na Din 149.— za 40 %

od Din 199.— na Din 99.— za 50 %

od Din 169.— na Din 89.— za 47 %

odnosno povprečno 45 %, gumijaste škornje za kmetovalce pa

od Din 229.— na Din 99.— za 57 %

Na ta način ima naše podjetje pravico na priznanje, da je omogočilo širokim masam kmetovalcev in delavcev, ki so vsled slabe kupne moči hodili bos ali nezadostno obuti, da se higijensko obujejo.

Naša konkurenca, ki se dviga proti našim nizkim cenam, pozablja, da ni nobena umetnost drago proizvoditi. To bi mi tudi znali.

Ko imam na izbiro ali prijateljstvo konkurence ali službo širokim masam konzumentov, tedaj se moram odločiti za konzumente.

Ker se ne more boriti proti nam z nacionalno-ekonomskimi in socialnimi argumenti, se konkurenca poslužuje nacionalno-političnih.

Predbacivajo nam, da smo tujei.

To ni resnica. Pridite v Borovo in prepričajte se. Od mene pa do najmlajšega delavca, vsakdo je dober in veren Jugoslovian v našem podjetju.

Z nacionalnega stališča tuj kapital ni dobrodošel, ako uporablja tuje sirovine, zaposluje tujo delovno moč in izvažava velike dobičke iz države. VSE TO SE NE NANAŠA NA NAS.

Uporabljamo izključno domače sirovine.

Vse kar smo iz tujine, odnosno od naših bratov Cehoslovakov uvozili, vse to sta duh in metoda industrijskega dela.

Toda tudi to smo nacionalizirali.

Mi smo Jugoslovani z jugoslovensko delavno močjo in imamo pravico na priznanje važnosti v nacionalno-ekonomskem in socialnem smislu.

Plaćamo najvišje plače in prodajamo najceneje svoje izdelke.

Podjetje vodim jaz in ne dopuščam nikomur, da niti najmanj oporeka mojemu jugoslovenskemu patriotizmu in patriotizmu mojih 2500 jugoslovenskih sodelavcev.

Toma Maksimović

predsednik občine Borovo in ravnatelj firme

Bata

Ako želodec ni v redu,

ako vam prebava ne bi bila taka kakor bi morala biti, ako imate občutek prenapoljenosti v želodcu, tedaj... nekaj Elsa švedskih kap-

ljic! To pomaga, izvrstno prija in vi se boste naglo zopet prijetno počutili. Pogosto se pojavi glavobol, pomanjkanje teka, vzpehavanje, občutek zopnosti do jedi, večno nezpoloženje in zlasti neurejeno iztrebljenje, vse to so znaki porušenega zdravja prebavnih organov. Elsa švedska tinktura (švedske kapljice) s svojim

finim aromatičnim okusom deluje zelo prijetno na želodec, na tek in prebavo. 2 steklenici Din 50.—, 4 steklenice Din 92.— z omotom in poštino vred pri lekarnarju Evgenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Sp. br. 509 z dne 24./III. 1932.

ZANIMIVOSTI

× **Obsodbe katoliških duhovnikov v Nemčiji.** Pred izrednim sodiščem v Essen v Nemčiji se je moral zagovarjati katoliški duhovnik Grotesser, ki se je kot katehet na neki zasebni višji šoli izrazil v razgovoru z učenci žaljivo o državem kancelarju Hitlerju in ministru dr. Goebelsu. Obsojen je bil na pet let ječe. Za posebno obtežilno je smatralo sodišče, da je govoril žaljivo prav pred svojimi učenci, ki so v hitlerjevski mladinski organizaciji, ker bi jih mogel s svojim postopanjem spraviti v hude duševne dvome. Na en mesec trdnjavske ječe je bil obsojen katoliški župnik Stender iz Eichsfelda, ker se je na prižnici izjavil proti vladi in Hitlerju. V zadnjem času je bilo v Nemčiji aretiranih več katoliških duhovnikov zaradi agitacije proti Hitlerju.

× **Hrana ljudi v starih časih.** O hrani človeka v najstarejših časih ne vemo mnogo. Najbolj verjetno je, da se je hranil človek takrat s plodovi, semeni, zelišči, črvi, polži, ribami in sesalci. V mlajši kameni dobi je človek v Srednji Evropi že gojil žito in z enostavnim plugom obdeloval zemljo. Ječmenu, prosu in pšenici se je pridružil v bronasti dobi oves, ki je bil v začetku novega veka za človeško hrano mnogo važnejši, kakor je zdaj. Iz južne Rusije je prišla v železni dobi rž. Okoli bivališč so si začeli delati ljudje zelenjadne vrtove, po gozdovih so pa še obirali divje hruške in jabolka, želod in razne jagode. Glavna hrana sta bili človeku luščeno žito in pečeno presno testo, obenem je pa že začel izdelovati sir. Za časa Karla Velikega je bila svinja glavna domača žival, ki je dajala človeku meso. Svinje so se pasle po gozdovih, ki se niso cenili toliko po lesu kakor po želodu. Seznam gojenih rastlin je obsegal takrat že okrog 70 vrst. V srednjem veku so jedli ljudje mnogo več mesa, kakor zdaj. V 16. stoletju je odpadlo na vsakega človeka letno 70 do 100 kg mesa, to je dvakrat toliko kakor zdaj. Ljudje so bili pa zato mnogo bolj podvrženi želodčnim boleznim. 30letna vojna je v Srednji Evropi razmere zelo poslabšala. Žito je bilo polno plevela, kruh slab, fižol je nadomestoval meso. V drugi polovici 18. stoletja je začela močno napredovati živinoreja, ljudje so začeli bolj gnojiti polje in pridelok je bil večji. V severni Nemčiji so pa ljudje kljub temu gladovali in da bi si pomagali, so začeli saditi krompir. Friderik Pruski je imel srečno roko, ko je prisilil kmete saditi krompir. Še Goethe je govoril o krompirju, da ni za nič. V splošnem so naše poljske rastline po večini iz mlajše kamene dobe. Mnogo rastlin je seveda počasi izginilo, zato so se pa pojavile druge, ki jih ljudje v pradavnih časih niso poznali.

× **Orjaški top, s katerim so Nemci leta 1918. obstreljevali Pariz.** Na nedavni razstavi v Nemčiji se je pojavil orjaški nemški top, s kakršnim so Nemci od 23. marca do 9. avgusta 1918. obstreljevali Pariz. Po vojni so se širile najrazličnejše domneve o načinu nemškega napada na Pariz, toda zdaj je že točno ugotovljeno, da so Nemci obstreljevali Pariz z orjaškim topom, ki je bljuval granate 130 km daleč. Kaliber topa je znašal 21 cm. Iz tega topa se je dalo po okolnostih izstreliti največ 150 granat. Nemci so obstreljevali Pariz z granatami, opremljenimi z dvema zažigalnikoma, tako da je bila verjetnost, da se bo granata razpočila, dvakrat večja kakor pri navadni granati. Nemci so izstrelili na Pariz 303 granate iz Berte, kakor so imenovali orjaški top, kar je zahtevalo 256 žrtev. Imeli so s sedem takih topov in so hoteli njih število še povečati.

Prišel je pa konec svetovne vojne in nemški računi so bili prekrizani. V sedanjem času bi taki topovi ne bili praktični, ker so predragi in ker imamo že tako močno razvito letalstvo, da bi lahko iz zraka močno omejili njihovo uničujoče delo.

× **Letalo je padlo na ulico.** Nedavno zgodaj zjutraj se je pripetila v newyorškem predmestju Brooklynu huda letalska nesreča. Ljudje so opazili visoko v zraku letalo, ki se mu je že na prvi pogled poznalo, da ga vodi neizkušena roka. Letalo je delalo v zraku čudne krivulje in se močno nagibalo zdaj na eno zdaj na drugo stran. Naposled je začelo padati, drvelo je nekaj časa tik nad strehami brooklynskih hiš, potem pa je zadelo ob cerkveni zvonik, odsekalo nekaj košatih kron bližnjih dreves, se zalelo v postajo viseče proge ter padlo na ulico, kjer se je vnelo in pokopalo pod seboj tri pešce. Iz razbitega letala so potegnili hudo ranjenega mladeniča, ki je tako nerodno pilotiral, da je treščilo letalo na ulico in ubilo tri ljudi. Preiskava je dognala, da so najeli letalo štirje mladeniči, ki so hoteli po prekropani noči odleteti z njim na newyorško letališče.

× **Umetni diamanti.** Iz Chicaga je prišlo poročilo, da je neki inženjer Bromson s segrejem ogljika na več tisoč stopinj pod močnim pritiskom in s sledečo naglo ohladitvijo ob navadnem tlaku v ledeni vodi izdelal umetne diamante. Poizkusi te vrste so se izvršili že šestokrat in doslej z največjim uspehom po Francozu Moissonu. Toda umetni diamanti niso dostojni tekmovalci z naravnimi, ker so bili dosti manjši. Za takšen uspeh gre bržkone tudi v Bromsonovem primeru. Narava nam namreč trmasto skriva svojo skrivnost, kako izdeluje diamante sama. Vsi dosedanji poizkusi po znanstvenih delavnicah so dognali le nekatere splošne resnice, niso pa predrle do po-

drobnosti. Veliki angleški naravoslovec Crookes je bil mnenja, da nastajajo diamanti v ognjeniških žrelih iz staljenih železnih množin, ki vsebujejo ogljik. Zareča lava daje vročino, železo, ki se pri ohladitvi krči, pa pritisk, zaradi česar nastajajo diamanti. Toda ta domneva ni ostala brez nasprotnikov. Neki nemški zvezdoslovec je trdil, da izvirajo vsi zemski diamanti iz vesoljstva. Ko padajo meteoriti na zemljo, se ob drgnjenju z ozračjem vnamejo ob silnem pritisku in ni izključeno, da bi pri tem ne nastali diamanti iz ogljika, ki je v takih meteoritih. Dokazano pa je, kakor ni dokazano, da so vsi zemski diamanti izvenzemskega izvora.

× **Morskega gada so videli.** Znani kanadski advokat in član državnega zbora Langley je baje videl med otokom Vancouverom in kanadsko obalo okrog 25 m dolgega morskega gada. Njegovo izjavo potrjuje tudi neki Kemp, ki pripoveduje, kako je z ženo in sinom na otoku Chathamu v Georgovi ožini naenkrat zagledal na morju peneče se valove. Prvi trenutek je mislil, da se bliža plima. Naenkrat je pa ves prestrašen opazil v morju okrog 25 m dolgo in pol metra debelo kačo. Premikala se je v spiralah in vsak trenutek se je pokazal del njenega telesa nad gladino. Bila je zelenkastomodra in na solcu se je svetlikala kakor aluminij. Rep je imela nazobčan in v vodi se je premikal kakor vijak parnika. Kemp pripoveduje, kako se je vseh treh polastila groza, ko je morská pošast priplavala do pečin, kjer je dvignila glavo in vrat tri metre nad vodo. Oddaljena je bila od njih kakih 400 m, tako da glave niso mogli dobro videti. Videlo se je samo, da je mnogo močnejša od telesa. Kmalu je pošast zopet izginila pod vodo in zapustila za seboj peneče se valove. Morskega gada sta videla v zadnjih dveh letih tudi dva kapitana v morju blizu Oak Baya.

**Zepne ure
od Din 35.—
naprej.**

**Zapestne ure
od Din 66.—
naprej.**

Zepne in zapestne ure, budilke, kukavice, stenske ure, zlatino in srebrnino kupite dobro in po nizkih cenah pri

H. SUTTNER, Ljubljana 6

PREŠERNOVA ULICA 4, poleg frančiškanske cerkve.

Cenik zastoj in franko. Cenik zastoj in franko.

„LJUDSKA SAMOPOMOC“

registrovana pomožna blagajna, MARIBOR, Grajski trg št. 7

je razposlala te dni vsem svojim članom nova pravila, s katerimi je zavod postavljen na popolnoma novo, zdravo podstavo. Nova pravila so sestavili sporazumno z ministrstvom in bansko upravo strokovnjaki. Nadzorstvo nad blagajno izvršuje kraljevska banska uprava. „Ljudska samopomoč“, ki je izplačala v teku svojega šestletnega obstoja nad 11 milijonov dinarjev podpor, da je ostal ta denar ves v domovini, je torej pravi domači zavod. Ako še niste član „Ljudske samopomoči“, zahtevajte brezplačno in brezobvezno pristopno izjavo.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Lahko sredstvo.

Uradnik: «Gospodična, osebni popis na vašem potnem listu ni točen. Tam je zapisano, da imate svetle lase, v resnici imate pa kostanjeve.»

Gospodična: «Če ni nič hujšega, ni vredno, da bi govorili. To se lahko takoj izpremeni.»

Moderni otroci.

Micika: «Mamica, koliko je pa Miklavž star?»

Mati: «Ne vem, Micika, vem samo, da je že zelo star.»

Micika: «To se mu takoj pozna, ker nosi kapo postrani...»

Nista se razumela.

Gospa: «Mojo hčerko ste zasnubili? Zakaj niste prej vprašali mene?»

Snubec: «Oprostite, gospa, saj nisem vedel, da me ljubite.»

Praktična služkinja.

Gospa: «Marička, zakaj ste obrisali okna samo znotraj, od zunaj pa ne?»

Služkinja: «Da bi lahko gledali skozi okna, gospa, in da bi ljudje ne mogli gledati v sobo.»

„**Fitonin**“ preizkušeno zdravilo za

rane, kraste, lišaje, ture ter druge kožne bolezni, poškodbe, opekline, oparjena mesta, odprtine, ozeblin itd.

Vsem onim, ki bolujejo na teh ranah, rabi «Fitonin» kot izredno sredstvo kar je dokazano in ugotovljeno po naših zdravnikih in zdravstvenih institucijah, da zanesljivo in naglo zaceli tudi najbolj stare kronične rane. «Fitonin» odpravi oteklino in neprijeten duh rane ter omili bolečine že v početku zdravljenja. Bili

so primeri, da so bile take rane stare preko 20 let, a z uporabo «Fitonina» so se zacelile v ne polnem mesecu dni «Fitonin» je priporočljiv tudi pri poškodbah, okvarah, opeklinah, oparjenih mestih, ker prepreči infekcijo, ustavi krvavljenje in zelo naglo zaceli rane.

«Fitonin» se dobiva v lekarnah: steklenica 250 gr za Din 20.—, velika steklenica 1000 gr za Din 60.—. Ako je ne dobiš v prodajalni, pošam jo naroči pri «Fiton», dr. z o. j., prometni oddelek, Zagreb, pošt. prot. 18. Ako naročiš po povzetju 2 man ali 1 veliko steklenico (manj se ne pošilja), tedaj je strošek za poštnino Din 10.—, toda če se pošlje denar naprej na «Fiton», dr. z o. j., pošt. ček. konto št. 37.757, v Zagrebu, tedaj **PRIHRANI VSAKDO STROSKE ZA POSTNINO.**

Brezplačno pošljemo poučno knjižico št. 16 vsakomur, ki jo zahteva.

Dov. od min. pod S. št. 611 z dne 21. IV. 1933.

Bolni, čitajte!

Mnogi ljudje trpe na živčnih motnjah, tožijo o prerani izmučenosti, o trgajočih in zbadajočih bolečinah v glavi, rokah in nogah, na vratu in obrazu kakor tudi o srčnem utripanju, drgetu, trganju v udih, utrujenju, nemiru, občutju strahu in tesnobe, zasopljenosti, dr. živjivosti, raztresenosti, pomanjkanju teka, motnjah prebave, nespečnosti in nešteti drugih pojavih živčne razrvanosti.

Najhujše je pomanjkanje odločne volje, energije pri živčno obolelem, ki se čuti za vsako delo nezmožnega, ki se br. z odpora preda usodi, ki je čemeran in ozlovoljen ter ne doseže v življenju nobenih uspehov.

Če čutite v sebi kako sprédaj navedenih živčnih motenj, če hočete najti odpomoč za svoje težave, pišite mi in jaz vam pošljem zasloni poučno razpravo o živčnih boleznih, ki vam bo razto mačila, da je predhodni vzrok vsake resne bolezni oslabiljenje telesne odpornosti. Prepričali se boste, da si morete zares življenje podaljšati in bolezni preprečiti.

Treba je samo hoteti!

Vsak dan dobivam priznanice in mnogi hvaležni pisci so pridejali pismu tudi svojo fotografijo, ki jih prinašam nekaj tu v ponatisku.

Gospod Nikola S. Brenkovich, učitelj v Tuzli v Jugoslaviji, piše:

Gospa Ana Schmieđ, v Gmundenu, Freygasse št. 5, Zgoranja Avstrija, je zelo zadovoljna:

Gospod poštni uradnik Abraham Georg v Timisoaru 1, Rumunija, piše:

Po mnogih poizkušanjah z različnimi sredstvi, ki mi niso prinesla nikakega uspeha, sem se poslužil Vašega izbornega sredstva, ki mi je pomagalo, in sem Vam zato zelo hvaležen.

Kje bi bila danes, da se nisem poslužila od Vas priporočene kure! Učinek me je tako zelo zadovoljil, da se potrebujem sedaj nikakega zdravljenja več. Napravili ste mi veliko uslugo in se Vam zanjo prav iz srca zahvaljujem.

Za po kratki uporabi Vaše metode sem mogel opaziti presenetljivo velik uspeh. Izrekam Vam s tem zasluženo zahvalo in bom porabil vsako priliko, da Vas priporočim.

Dopisnica zadostuje! Zahtevajte še danes brezplačno poučno brošuro!

Poštno zbiralno mesto:

ERNST PASTERNAK, Berlin, SO., Michaelkirchplatz 13, Abt. 88

Zopet znižane cene.

Veliko veselje bo vse leto v rodbini, če si nabaviš manufakturno blago v Trgovskem domu Stremecki, ker tu so cene zelo nizke, izbira ogromna, blago pa izvrstne kakovosti. Zahtevajte vzorce platna, gradla, flanele, barhenta, cefirja, sukna, kamgarna, volne, svile, klota, poplina, kretona, tiskanine — sploh vsega manufakturnega blaga.

Tovarna perila in oblek
Celie št. 97

Vzorci in cenik zastoj.

Najboljše nogavice

Za Vas imamo:

Voline . . . 69 Din Gitar . . . 138 Din
Mandoline 95 „ Harmonike 69 „
ambure . 63 „ Gramofone 463 „

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil
pr. podr. **MARIBOR št. 104**

Roditeljem!!!

Za rodbinske člane, ki so bleđi, slabih živcev in brez teka, priporočamo «Energina» za jačjenje krvi, živcev in teka.

Odrasli tri likerske čašice na dan. Otroci tri male žlice na dan.

«Energina» se dobiva v lekarnah. Originalna steklenica po pol litra 35 Din.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še naplaze vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdlo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka pišite zaupno po brezplačno navodila vsaki domača pletarska industrija Josip Tomažič. Maribor. Krekova ulica št. 16

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1934.,
ki ima 365 dni.

«VELIKA PRATIKA» je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V «Veliki Pratici» najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z mesečnimi, sončnimi luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — sončne in lunine mrke; — lunine spremembe; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke, povotnice, kupno pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Stajerskem, Prekmurju, Medimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brojesti živine; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjske važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din

«VELIKA PRATIKA» se dobiva v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl., d. d. v Ljubljani.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3,

Je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.
Vlog ima nad 420.000.000 Din, rezervnih zakladov
pa nad 11.000.000 Din.

Za pupilarne naložbe ima sodnodedepozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnice, za pošiljanje denarja po pošti pa so strankam na razpolago položnice. Za vse vloge jamči mestna občina ljubljanska z vso svojo imovino in davčno močjo.

Telefonski številki 2016 in 2616. Poštočkovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do pol ene ure.

MALI OGLASI

I. jugoslovenska «Izmenjalnica»

klobrin v blagu, delu in imetju (posestva, vrednote in gotovina). — Novogospodarski kreditil — Pojasnila daje: «Marstan», posvetovalnica, Maribor, Slovenska ulica št. 22. Vpisnina 10 Din (vnaprej).

Vajenca za trgovino z mešanim blagom

sprejme Anton Bibič v Globokem pri Brežicah. Prednost ima deček, star 14 do 15 let, poštenih kmečkih staršev. 295

Naprodaj so trije šivalni stroji:

Singer 700 Din; krojaški, skoraj nov, 1700 Din; ženski, z okroglim čolničkom, 1500 Din. Ljubljana, Gradaška ul. št. 8, prithčeje. 297

Listnica uredništva

Eijgelshoven. Glede uvoza motornega kolesa se obrnite na bližnji naš konzulat ali pa na posla-ništvo!

Fokovec. Ne vemo, kaj hočete!

Pesmi ne prinašamo. Le ob posebnih prilikah objavimo katere, ki pa morajo biti godne za tisk. Sv. Bolfenk pri Majšperku. O tem smo že poročali.

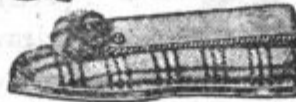
Visoko. Ni za tisk!

Pristopajte k Vednikovi družbi!

Dobra obutev — nizke cene

Deci za sneg in blato.

25.-

Tople copate, ženske Din 29.—, moške Din 39.—

45.-

Za dečke, ki nikdar ne mirujejo, evo dobrih visokih čevljev iz močnega mastnega usnja in s trpežnim gumijastim podplatom.
Vel. 35—38 Din 59.—

59.-

Vel. 23-26

Vrsta 9872-82

Za živahne dečke in deklice v dežju, snegu in blatu, ni jih treba čistiti, operejo se z navadno vodo. Vel. 27—34 Din 79.—, ženske Din 99.—

Ženam za vsako priliko.

49.-

Vrsta 9815-03

Okusen salonski čevlček iz finega baržuna ali satena. Ne sme manjkati v garderobi nobene praktične dame.

69.-

V teh snežkah greste brez skrbi v najslabšem vremenu. Usnjeni čevlji in noge Vam ostanejo popolnoma suhi. V njih nosite naše čevlje iz satena za Din 49.—

59.-

Črni ali rjavi baržunasti, kombinirani z usnjem. Elegantni in udobni, za vsako nogo in vsak žep, lahko jih obujete v snežke.

29.-

Najpripravnejše za delo doma in po dvorišču so naše «ZEPE». Ker imajo gumijasti podplat, so nepremočljive. Otroške Din 25.—, moške Din 35.—

129.-

Vrsta 9875-08

Eleganten čevlček iz laka z okusnim okrasom, primeren za vsako priliko.

99.-

Vrsta 2055

Udobni, toda elegantni čevlji iz toplega volnena sukna z okrašenim robom iz krimerja. Za občutljive noge v zimski dobi nenadomestljivi.

39.-

Zdravje in drago usnjeno obutev Vam najbolje obvarujejo naše galoše. Imeli boste vedno suhe noge in čisto stanovanje. Jamčimo za dobro kvaliteto.

129.-

Eleganten čevljev, šivan na ram. Izdelan iz najboljšega boksa, z usnjanim podplatom in peto.

Rata